

Reactie internetconsultatie Ontwerpregeling isolatie en ventilatie Groningen en Noord-Drenthe (maatregel 29)

Geachte mevrouw, meneer,

Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om mijn zienswijze op de ontwerpregeling met u te delen. In deze brief de hoofdlijnen van mijn op- en aanmerkingen meestal vergezeld van een oplossing(srichting). In de bijlage vindt u per artikel in detail mijn op- en aanmerkingen.

Leesbaarheid

De gemiddelde Nederlander komt slecht door de internetconsultatie heen zoals die nu voorligt. Een leeswijzer, 'hoe is het document opgebouwd etc.' is echt geen overbodige luxe. Er wordt verwezen naar wet- en regelgeving die voor de meeste mensen onbekend is. Het is een kleine moeite om een digitale link of samenvatting toe te voegen. Verder zou het fijn zijn als het document op B1-niveau ook beschikbaar wordt gesteld.

Uitleg

Wat helpt is uitleggen waarom keuzes zijn gemaakt. Bijvoorbeeld de keuze om HR+++ glas niet te vergoeden, maar ook de keuze van de gebieden met 50% of 100% vergoeding. Bij elke lijn die getrokken wordt, vallen mensen daarbuiten. Een goede uitleg geeft begrip. Nog een voorbeeld, waarom de keuze voor en na 1 januari 1945 een wijziging van EP-maatwerkadviseur naar energiecoach?

Uitvoering

De regeling wordt gefaseerd uitgevoerd om uitvoeringstechnische redenen. Dit staat voor mij haaks op het inlossen van de ereschuld zoals in de Parlementaire Enquête staat omschreven. Het gaat in de praktijk ook er voor zorgen dat mensen lang op hun geld moeten wachten. Zeker met een budget dat eindig is, geeft dit onzekerheid. De uitwerking van de regeling steekt nauw. Wie gaat de regeling uitvoeren? En hoe ingewikkeld gaat het indienen zijn? Op basis van wat voorligt ben ik er niet gerust op dat iedereen hiermee makkelijk uit de voeten kan. Het zou fijn zijn als bewoners ontzorgt worden als daar behoefte aan is.

Voorfinanciering

Goed dat ook aan de minima en mensen met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum wordt gedacht. Maar met de keuze van voorfinanciering al dan niet in combinatie met een lening van het Warmtefonds/gemeente komt op mij nu al over als veel gedoe. Zeker met alle andere overheidsinstanties die ook bij uitkeringen e.d. betrokken zijn. Voor alle deelnemers behoudens de doe-het-zelvers had ik graag gezien dat de inwoner volledig wordt ontzorgd. Een integraal gesprek met een aannemer, energiedeskundige, NCG indien van toepassing en de inwoners waarin de keuzes worden gemaakt. De betaling aan de achterkant hoeft dan niet via de bewoner te gaan. Dat is pas ontzorgen. Nu is de bewoner weer aan zet, een gemiste kans.

Met vriendelijke groet,

Jolanda Jager-Smit

Regeling van de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van datum, houdende de vaststelling van subsidieregels voor isolatie en ventilatie van gebouwen, woonboten en woonwagens in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld (Subsidieregeling isolatie en ventilatie gebouwen, woonboten en woonwagens provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo)

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Gelet op de artikelen 6, vijfde lid, onderdeel b, 8, eerste en tweede lid, 9, tweede lid, 11, derde lid, 16, tweede lid, 17, tweede lid en 20 van het Kaderbesluit BZK-subsidies en artikel 4, eerste lid, onderdelen a, b, c, f en m, van de Kaderwet overige BZK-subsidies;

Besluit:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- *aangewezen gebied*: het gebied, gepubliceerd op PM;
- *aanvrager*: de woningeigenaar, eigenaar-bewoner, het bestuur van de Vereniging van Eigenaars (VvE), verhuurder, het bestuur van de wooncoöperatie dan wel het bestuur van de woonvereniging;
- *adres*: adres als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet basisregistratie adressen en gebouwen;
- *A_g*: de totale oppervlakte van het gebouw binnen de thermische schil;
- *Algemene groepsvrijstellingsverordening*: Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187), laatstelijk gewijzigd door Verordening (EU) 2023/1315;
- *A_{Is}*: de totale verliesoppervlakte van het gebouw binnen de thermische schil;
- *BAG*: Basisregistratie Adressen en Gebouwen;
- *biobased milieuvriendelijk isolatiemateriaal*: isolatiemateriaal waarvan ten minste 70% van de massa bestaat uit biobased materiaal als bedoeld in de EN16575:2014, zoals blijkt uit de materiaalsamenstelling van het product genoemd in de environmental product declaration van de fabrikant en met een maximale milieukostenindicator van 0,85, genoemd in de categorie 1-kaart als bedoeld in de Nationale Milieudatabase van het betreffende product, bij een Rd-waarde van 3,5 m²K/W;
- *branchegerelateerd bedrijf*: bedrijf dat in een handelsregister van een lidstaat van de Europese Unie of een van de overige staten die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, is ingeschreven in de sectie bouwnijverheid, bouwinstallatiebedrijf of een vergelijkbare sectie;
- *BRL9500-MWA-W*: de door de Stichting Kwaliteit voor Installaties Nederland bindend verklaarde Nationale Beoordelingsrichtlijn 9500, zoals vastgesteld op 1 juli 2023, inclusief latere wijzigingen;
- *btw*: belasting toegevoegde waarde;
- *doe-het-zelvers*: verhuurders die maximaal één gebouw verhuren, woningeigenaars of eigenaar-bewoners die, niet in de hoedanigheid als ondernemer, zelf de isolatie- en ventilatiemaatregelen uitvoeren;

- *DuMo-advies (niveau 2)*: duurzaamheidsadvies dat is opgesteld conform de richtlijn van het Nationaal Restauratiefonds en de stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg, waarbij onderzoek wordt gedaan naar de huidige situatie en kansen voor energiebesparing en opwekking voor de monumentale waarden en gebouwgebruik en de uitvoering conform Uitvoeringsrichtlijn Bouwtechnisch Advies (URL 2001) plaatsvindt;
- *eigenaar-bewoner*: eigenaar van een gebouw dat onderdeel is van een VvE en daar zijn hoofdverblijf heeft;
- *energiecoach*: een adviseur die individuen of organisaties beroepsmatig helpt bij het verduurzamen van hun woning of een vrijwilliger die werkzaam is voor de gemeente en hiertoe voor deze regeling is opgeleid;
- *EP-maatwerkadviseur*: een persoon die voldoet aan de eisen aan de vakbekwaamheid van 'EP-maatwerkadviseur' conform bijlage 2 van BRL9500-MWA-W;
- *ERM-adviseur*: een persoon die voldoet aan de eisen aan de vakbekwaamheid van de Beoordelingsrichtlijn Erkend Monumenten Adviesbureau (BRL ERM 2000) en werkt conform de Uitvoeringsrichtlijn Bouwtechnisch Advies (URL 2001);
- *gebouw*: voor bewoning bestemde gebouwde onroerende zaak of een gedeelte daarvan dan wel een recreatiewoning;
- *gemeenten*: de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld;
- *gemeentelijk monument*: een gebouw of een deel van een gebouw dat is ingeschreven in het gemeentelijk erfgoedregister als bedoeld in artikel 3.16., derde lid, van de Erfgoedwet;
- *gemengde VvE*: een Vereniging van Eigenaars, bestaande uit een combinatie van eigenaar-bewoners, woningcorporaties of verhuurders als leden;
- *ISDE*: investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing als bedoeld in titel 4.5. van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies;
- *isolatie-en ventilatiemaatregelen catalogus*: catalogus die de marktconforme prijzen voor de subsidiabele activiteiten bevat, bedoeld in bijlage I;
- *kierdichting*: het gebruik van bijvoorbeeld borstelstrips, kit, schuimband, tape of tochtstrips om openingen rondom ramen, deuren, kozijnen of andere bouwkundige elementen waar lucht ongecontroleerd naar binnen of buiten kan stromen af te dichten;
- *KVK-nummer*: nummer waarmee het branchegerelateerd bedrijf of de aanvrager staat ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel als bedoeld in artikel 12, onderdeel a, van de Handelsregisterwet 2007;
- *maatwerkadvies*: advies dat in EP-online geregistreerd wordt en is opgesteld door een vakbekwaam EP-maatwerkadviseur volgens BRL9500-MWA-W;
- *minister*: Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
- *NCG*: Dienst Nationaal Coördinator Groningen;
- *provinciaal monument*: een gebouw of een deel van een gebouw dat is ingeschreven in het provinciaal erfgoedregister als bedoeld in artikel 3.17, vierde lid, van de Erfgoedwet;
- *regionale steunkaart*: Besluit van de Europese Commissie van 27 januari 2022 inzake Steunmaatregel SA.100273 (2021/N) inhoudende een regionale steunkaart voor Nederland die specifieke steunopslagen mogelijk maakt voor regionale steungebieden in onder meer de provincies Groningen en Drenthe;

- *rijksmonument*: een gebouw of een deel van een gebouw dat is ingeschreven in het rijksmonumentenregister, bedoeld in artikel 3.3 van de Erfgoedwet;
- *RVO*: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland;
- *sociaal minimum*: het door de Rijksoverheid aangegeven halfjaarlijks bepaalde bedrag in de Normenbrief, ontleend aan de Toeslagenwet en gebaseerd op iemands leeftijd en burgerlijke staat, dat iemand minimaal nodig heeft om van te leven;
- *standaard voor woningisolatie*: de standaard voor de maximale warmtebehoefte om een gebouw aardgasvrij te maken. Voor alle gebouwen wordt de **na-oorlogse (1945)** standaard voor woningisolatie van RVO gehanteerd. De volgende standaard geldt:

Gebouwtype	Standaard compactheid (A_{Is}/A_g)	Netto warmtevraag (kWh/m ² per jaar)
Eensgezinswoning	< 1,00	43
	$\geq 1,00$	$43 + 40 \cdot (A_{Is}/A_g - 1,0)$
Meergezinswoning (appartement, veelal onderdeel van een VvE, wooncoöperatie, woonvereniging)	< 1,00	45
	$\geq 1,00$	$45 + 45 \cdot (A_{Is}/A_g - 1,0)$

- *SVOH*: Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen;
- *SVVE*: Subsidieregeling Verduurzaming voor Verenigingen van Eigenaars;
- *thermische schil*: thermische schil als beschreven in ISSO 82.1;
- *uitvoeringsinstantie*: de door de minister aan te wijzen uitvoerder van deze regeling;
- *verhuurder*: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die één of meer huurwoningen in eigendom heeft, niet zijnde een woningcorporatie;
- *versterkingsgebied*: het gebied, gepubliceerd op PM;
- *VvE*: vereniging van eigenaars als bedoeld in artikel 112, eerste lid, onderdeel e, van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek;
- *warmteverliesberekening*: een berekening van het thermisch verlies (warmte) van een gebouw, zodat kan worden bepaald wat het benodigde vermogen van een verwarmingssysteem moet zijn gelet op een bepaalde buitentemperatuur in de winter;
- *woningcorporatie*: toegelaten instelling als bedoeld in artikel 19 van de Woningwet;
- *woningeigenaar*: eigenaar van een gebouw, woonboot dan wel woonwagen, niet zijnde onderdeel van een VvE, wooncoöperatie of woonvereniging of eigendom van een verhuurder of woningcorporatie;
- *wooncoöperatie*: wooncoöperatie als bedoeld in artikel 18a, eerste lid, van de Woningwet;
- *woonvereniging*: vereniging die eigenaar is van één of meer gebouwen en waarvan de leden het recht hebben om in een bepaalde woning die onderdeel uitmaakt van dat gebouw of die gebouwen te wonen.

Artikel 2. Doel en doelgroep

1. Deze regeling heeft tot doel verduurzaming van gebouwen, woonboten en woonwagens in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo te stimuleren door middel van het verstrekken van subsidie aan de doelgroep, bedoeld in het tweede lid.

2. De doelgroep van deze regeling zijn woningeigenaars, eigenaar-bewoners binnen al dan niet gemengde VvE's, verhuurders, wooncoöperaties, woonverenigingen en woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE, die eigenaar zijn van een gebouw, woonboot of woonwagen in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo en voorafgaand aan de uitvoering van de subsidiabele activiteiten nog niet voldoen aan de standaard voor woningisolatie, tenzij geen **woningplan** bij de aanvraag voor subsidie hoeft te worden overgelegd.

Artikel 3. Staatssteun

1. Bij de verstrekking van een subsidie van maximaal € 40.000 inclusief btw voor het nemen van de isolatie- en ventilatiemaatregelen aan het gebouw, de woonboot of woonwagen die onder hoofdstuk 2 van deze regeling vallen, wordt toepassing gegeven aan de-minimisverordening.
2. Bij de verstrekking van een subsidie van maximaal € 40.000 inclusief btw voor het nemen van de isolatie- en ventilatiemaatregelen aan het gebouw, de woonboot of woonwagen die onder hoofdstuk 3 van deze regeling vallen, wordt toepassing gegeven aan hoofdstukken I en II en artikel 38bis, leden 11, 14 tot en met 16, van de Algemene Groepsvrijstellingverordening of de de-minimisverordening.

Artikel 4. Activiteiten

1. De minister verstrekt op aanvraag subsidie voor de volgende activiteiten:
 - a. isolatiemaatregelen, inhoudende:
 - 1°. spouwmuurisolatie;
 - 2°. zolder- of vlIERingisolatie;
 - 3°. binnen- of buitengevelisolatie;
 - 4°. vloerisolatie;
 - 5°. dakisolatie;
 - 6°. het vervangen van bestaand glas door **HR++ glas**;
 - 7°. indien sprake is van een rijksmonument, provinciaal dan wel gemeentelijk monument, het vervangen van glas door monumentenglas, vacuümglas, voor- of achterzetbeglazing;
 - 8°. indien sprake is van een karakteristiek, beeldbepalend dan wel beeldondersteunend gebouw, het vervangen van glas door HR++ glas mits dit nodig is om aan standaard voor woningisolatie te voldoen dan wel het vervangen van glas door vacuümglas of voor- of achterzetbeglazing indien HR++ glas niet toegepast kan worden;
 - 9°. kierdichting;
 - 10°. kozijnpaneel of deurisolatie; en
 - 11°. het vervangen van een deur door een nieuwe isolerende deur, inhoudende op het moment van het indienen van een aanvraag voor subsidie op grond van deze regeling;
 - b. ventilatiemaatregelen volgens NEN 8087, inhoudende:
 - 1°. natuurlijke ventilatie (type A);
 - 2°. mechanische ventilatie (type C+);
 - 3°. decentrale balansventilatie (type D); of
 - 4°. indien sprake is van een rijksmonument, provinciaal dan wel gemeentelijk monument, centrale balansventilatie (type D); en

- c. het **natuurvrij** maken van het gebouw, de woonboot of woonwagen door het nemen van noodzakelijke, mitigerende maatregelen, uitgevoerd door een isolatiebedrijf met het keurmerk natuurvriendelijk isoleren.
2. De volgende activiteiten zijn uitgesloten van subsidie:
 - a. het aanschaffen en installeren van installaties, zoals vloerverwarming of -koeling, radiatoren, warmtepompen, biomassaketels, thuisbatterijen, zonneboilers, airconditioning en zonnepanelen;
 - b. het vervangen van bestaand glas door **triple glas**;
 - c. het betalen van een uurloon voor het uitvoeren van de activiteiten, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, in geval van een doe-het-zelver; en
 - d. het vervangen van kozijnen, daken, gevels en vloeren, tenzij dit is aangetoond met een maatwerkadvies, uitgevoerd door een **EP-maatwerkadviseur**, en de aanvrager valt onder hoofdstuk 2 van deze regeling.

Artikel 5. Subsidieplafond, voorschot en rangschikking van de aanvragen

1. Het subsidieplafond bedraagt in 2025 € 125 miljoen.
2. In de beschikking tot subsidieverlening verleent de minister een voorschot van 100% voor de isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, indien door de aanvrager bij de aanvraag een factuur daarvan is overgelegd.
3. De minister kan na de beschikking tot subsidieverlening en voor de beschikking tot subsidievaststelling een voorschot van 100% voor de isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, verlenen, indien een aanvrager hierom verzoekt en bij de aanvraag daartoe een deel- dan wel eindfactuur van deze isolatie- en ventilatiemaatregelen overlegt.
4. De minister verdeelt het subsidieplafond op volgorde van binnenkomst van de aanvragen.
5. Indien op de dag dat het subsidieplafond wordt bereikt meer dan één volledige aanvraag is ontvangen, stelt de minister de onderlinge rangschikking van aanvragen vast op volgorde van binnenkomst.
6. Met uitzondering van het laatste subsidiejaar, indien in een jaar voortijdig het subsidieplafond wordt bereikt, worden de aanvragen aan een wachtlijst toegevoegd om in aanmerking te komen voor een subsidie op grond van deze regeling in het **daaropvolgende jaar** en op 1 januari van het nieuwe jaar op volgorde van binnenkomst in behandeling genomen. De beslistermijn wordt dienovereenkomstig verlengd.

Artikel 6. Uitbetaling van de subsidie

Indien recht bestaat op subsidie op grond van deze regeling, wordt de subsidie uitbetaald aan:

- a. de aanvrager;
- b. een doe-het-zelver;
- c. het Warmtefonds, indien dit op verzoek is van de aanvrager en hij daarmee een lening heeft afgesloten;
- d. de gemeente, indien zij deze subsidie heeft voorgefinancierd; of
- e. het branchegerelateerd bedrijf dat de isolatie- en ventilatiemaatregelen waarvoor subsidie wordt verstrekt zal gaan uitvoeren of al dan niet deels heeft uitgevoerd, indien de factuur van deze maatregelen nog niet door de aanvrager, het Warmtefonds of de gemeente is betaald.

Artikel 7. Voorwaarden

1. Alleen de isolatie- en ventilatiemaatregelen die binnen de bestaande thermische schil vallen en waarvan het gebouw, de woonboot of woonwagen geregistreerd is als woonfunctie in de BAG zijn subsidiabel.
2. De subsidie is gebouw gebonden.
3. In afwijking van het tweede lid is de aanvullende subsidie die aan woningeigenaars op grond van hun inkomen tot 140% van het sociaal minimum wordt verstrekt op grond van artikelen 13 of 16, derde lid, onderdeel a, persoonsgebonden en bedoeld voor het treffen van isolatie- en ventilatiemaatregelen die onder deze regeling vallen en waartoe een aanvraag is ingediend.
4. Indien al voor een gebouw, woonboot of woonwagen subsidie is verstrekt op grond van deze regeling en deze van eigenaar verandert, heeft de nieuwe eigenaar alleen recht op het subsidiebedrag, bedoeld in de artikelen 13, tweede en derde lid, onderdeel a, of 16, tweede en derde lid, onderdeel a, voor de isolatie- en ventilatiemaatregelen waarvoor niet eerder subsidie is verstrekt op grond van deze regeling, indien voldaan wordt aan de overige voorwaarden.
5. In aanvulling op het vierde lid, heeft de nieuwe eigenaar geen recht op de aanvullende subsidie van € 1.000, bedoeld in de artikelen 13 derde lid, onderdeel b, of 16, derde lid, onderdeel b, als die al aan de vorige eigenaar is verstrekt.
6. Voor subsidie komen alle bestaande woongedeelten van een gebouw, woonboot of woonwagen met een bouwjaar van vóór 1 juli 2012 met een adres dat is ontstaan op dan wel voor 25 april 2023 in aanmerking.
7. In afwijking van het zesde lid, als de aanvrager met een omgevingsvergunning aantoont dat een vergunning is verleend voor de inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 waarmee wordt aangetoond dat wordt voldaan aan de toen geldende bouwvoorschriften, komt een gebouw, woonboot of woonwagen met een bouwjaar na 1 juli 2012 wel in aanmerking voor subsidie.
8. Alle sloop-nieuwbouw zijn uitgesloten van subsidie.
9. Indien een aanvrager een woningplan bij de aanvraag voor subsidie moet overleggen, komen alleen de isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, voor subsidie op grond van deze regeling in aanmerking die nodig zijn om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie.
10. Er wordt eenmaal subsidie verstrekt per type isolatie-en ventilatiemaatregel, tenzij de verduurzaming gefaseerd wordt uitgevoerd in verschillende delen van het gebouw, de woonboot of woonwagen.
11. Er wordt alleen subsidie verstrekt voor het deel van de isolatie-en ventilatiemaatregelen dat is of wordt uitgevoerd en waarvoor subsidie is aangevraagd.
12. Een aanvrager overlegt bij de aanvraag een woningplan, bedoeld in artikel 8, tenzij artikel 9 van toepassing is of de aanvrager valt onder hoofdstuk 2.
13. Een gebouw, woonboot of woonwagen dat op enig moment in opdracht van de NCG geheel of gedeeltelijk verduurzaamd wordt, is uitgesloten van deze regeling indien de standaard voor woningisolatie bereikt wordt na de verduurzaming door de NCG.
14. Voordat een aanvraag kan worden ingediend voor subsidie op grond van deze regeling, dient een verhuurder, VvE, wooncoöperatie of woonvereniging een aanvraag voor subsidie in op grond van de SVOH dan wel de SVVE.
15. Voordat een aanvraag kan worden ingediend voor subsidie op grond van deze regeling, dient een woningeigenaar die vanaf 25 april 2023 en vóór de datum van inwerkingtreding van deze regeling een opdracht heeft verstrekt tot uitvoering van de subsidiabele activiteiten op grond van deze regeling een aanvraag voor subsidie in op grond van de ISDE.

16. In aanvulling op het veertiende en vijftiende lid, wordt de subsidie op grond van deze regeling pas vastgesteld nadat de subsidie op grond van de SVOH, SVVE dan wel ISDE is vastgesteld dan wel de aanvraag daartoe is afgewezen.
17. Ten aanzien van een aanvraag voor subsidie door een VvE of wooncoöperatie geldt de aanvullende voorwaarde dat het bestuur daarvan middels de notulen van de algemene ledenvergadering aantoont dat is besloten om voor alle gebouwen in de VvE of wooncoöperatie isolatie-en ventilatiemaatregelen aan de gezamenlijke delen van het gebouw waarop de subsidieaanvraag ziet uit te voeren of uitgevoerd te hebben.
18. Ten aanzien van een aanvraag voor subsidie door een woonvereniging geldt de aanvullende voorwaarde dat het bestuur daarvan middels de statuten of de notulen van de algemene ledenvergadering aantoont dat is besloten om voor alle gebouwen in de woonvereniging isolatie-en ventilatiemaatregelen aan de gezamenlijke delen van het gebouw waarop de subsidieaanvraag ziet uit te voeren of uitgevoerd te hebben.
19. Een eigenaar-bewoner kan individueel een subsidie aanvragen voor de uit te voeren of uitgevoerde isolatie-en ventilatiemaatregelen aan delen van het gebouw die volgens de akte van splitsing bestemd zijn als afzonderlijk geheel te worden gebruikt.

Artikel 8. Voorwaarden woningplan

1. Indien het totaal aan kosten van de isolatie- en ventilatiemaatregelen van een aanvraag boven de € 10.000 inclusief btw valt of eerder op grond van deze regeling subsidie is verstrekt en de nieuwe aanvraag boven dat bedrag uitkomt, overlegt de aanvrager bij de aanvraag voor subsidie een woningplan.
2. In geval van isolatie van een dak of een muur aan de buitenzijde van een gebouw, woonboot of woonwagen, overlegt de aanvrager bij de aanvraag voor subsidie een **woningplan**.
3. Het woningplan wordt bij een gebouw dat een rijksmonument, provinciaal dan wel gemeentelijk monument betreft opgesteld door een ERM-adviseur, waarbij het woningplan een DuMo-advies (niveau 2) inhoudt.
4. Indien het derde lid niet van toepassing is, wordt het woningplan bij een gebouw, woonboot dan wel woonwagen met een bouwjaar:
 - a. voor 1 januari 1945 opgesteld door een **EP-maatwerkadviseur; of**
 - b. **vanaf 1 januari 1945 opgesteld door een energiecoach.**
5. Het woningplan wordt opgesteld volgens het voorgeschreven format dat beschikbaar wordt gesteld op de website van de uitvoeringsinstantie.
6. In geval het bestuur van een VvE, wooncoöperatie of woonvereniging de aanvrager voor subsidie op grond van deze regeling is, ziet het woningplan toe op alle gebouwen die binnen deze VvE, wooncoöperatie of woonvereniging vallen, inhoudende alle woonruimten binnen de thermische schil, aangevuld met een specificatie per type gebouw. Het woningplan wordt opgesteld volgens de BRL9500-MWA-W, aangevuld met een overzicht van de uit te voeren isolatie- en ventilatiemaatregelen om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie per gebouw.

Artikel 9. Subsidieaanvraag zonder woningplan

1. Er hoeft geen woningplan te worden overgelegd bij de aanvraag voor subsidie op grond van deze regeling voor **een enkelvoudige isolatie- of ventilatiemaatregel**, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a. het bouwjaar van het gebouw, de woonboot dan wel woonwagen ligt tussen **1 januari 1965 en 31 december 1991;**
 - b. het gebouw geen rijksmonument, provinciaal dan wel gemeentelijk monument betreft; en

- c. er niet eerder subsidie is aangevraagd voor één of meer maatregelen met een woningplan.
2. In aanvulling op het eerste lid, hoeft geen woningplan te worden overgelegd bij de aanvraag voor subsidie voor een enkelvoudige isolatie- of ventilatiemaatregel, indien voldaan wordt aan de volgende grenswaarden:

Isolatie- en ventilatiemaatregel	Grenswaarde
Het isoleren van het dak	Rd maximaal 3,8 m ² K/W
Het isoleren van de vloer	Rd maximaal 3,5 m ² K/W
Het plaatsen van gevel- spouwmuurisolatie	Rd maximaal 1,7 m ² K/W
Het vervangen van de voordeur	U minimaal 1,4 W/m ² K
Het vervangen van bestaand glas	U minimaal 1,1 W/m ² K
Het plaatsen van paneel in kozijn	U minimaal 1,2 W/m ² K
Het plaatsen van ventilatie in de hoofdverblijfsruimte	NEN 8087

3. Er hoeft geen woningplan te worden overgelegd, indien het totaal aan kosten van de isolatie- en ventilatiemaatregelen van een aanvraag niet boven de € 10.000 inclusief btw valt of eerder op grond van deze regeling subsidie is verstrekt en de nieuwe aanvraag niet boven dat bedrag uitkomt.

Artikel 10. Gegevensuitwisseling

Indien noodzakelijk voor de bepaling van het recht op subsidie op grond van deze regeling en de subsidiehoogte hiervan wisselen het Cultuurfonds, de gemeenten, het Nationaal Restauratiefonds, de NCG, de RVO en het Warmtefonds uitsluitend met de uitvoeringsinstantie de volgende gegevens uit:

- het adres van het gebouw, de woonboot of woonwagen waarvoor subsidie wordt aangevraagd;
- de gesubsidieerde activiteiten;
- indien van toepassing, de naam van de regeling waarvoor eerder subsidie is verkregen die ziet op dezelfde subsidiabele activiteiten als deze regeling, het subsidiebedrag en de datum van de beschikking tot subsidieverlening- en vaststelling; en
- indien noodzakelijk, de facturen van de gesubsidieerde activiteiten.

Hoofdstuk 2 Subsidiabele activiteiten waartoe vóór de datum van inwerkingtreding van deze regeling opdracht is verstrekt dan wel die door een doe-het-zelver zijn gestart

Artikel 11. Aanvraag tot subsidievaststelling

- Een aanvraag tot vaststelling van de subsidie kan door een aanvrager van 3 juni 2025 vanaf 12.00 uur tot en met 1 oktober 2026 om 17.00 uur worden ingediend met gebruikmaking van het aanvraagformulier dat door de minister ter beschikking wordt gesteld op de website van de uitvoeringsinstantie, indien:
 - vanaf 25 april 2023 en vóór de datum van inwerkingtreding van deze regeling een opdracht is verstrekt tot uitvoering van de subsidiabele activiteiten; of
 - vanaf 25 april 2023 en vóór de datum van inwerkingtreding van deze regeling de subsidiabele activiteiten door een doe-het-zelver zijn gestart.
- Een aanvraag, bedoeld in het eerste lid, bevat ten minste de volgende gegevens:
 - een beschrijving van de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen;
 - voor- en achternaam, burgerservicenummer, telefoonnummer, e-mail- en correspondentieadres van de aanvrager;

- c. het adres van het gebouw, de woonboot of woonwagen waarvoor subsidie wordt aangevraagd dan wel gebouwen in geval van een VvE, wooncoöperatie of woonvereniging en, indien van toepassing, de akte van splitsing, bedoeld in artikel 108 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek;
 - d. aan wie de subsidie moet worden uitbetaald;
 - e. de facturen en betaalbewijzen van de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen, inhoudende:
 - 1°. bij contante betaling: de kwitantie; of
 - 2°. bij elektronische betaling: een betaalbewijs met rekeningnummer van de aanvrager, het bedrag, betalingskenmerk, de datum van de overboeking, naam en rekeningnummer van de ontvangende partij;
 - f. indien van toepassing, het KVK-nummer;
 - g. indien van toepassing, een de-minimis verklaring;
 - h. indien van toepassing, een bewijs van betalingen die gedaan zijn uit het bouwdepot van het Warmtefonds dan wel bij voorfinanciering door de gemeenten;
 - i. indien van toepassing, de aanvraag voor subsidie op grond van de ISDE, SVOH, SVVE of een andere regeling die ziet op dezelfde subsidiabele activiteiten als deze regeling;
 - j. indien van toepassing, de beschikking tot subsidieverlening of -vaststelling op grond van de ISDE, SVOH, SVVE of een andere regeling die ziet op dezelfde subsidiabele activiteiten als deze regeling;
 - k. in geval van een VvE of wooncoöperatie de notulen van de algemene ledenvergadering waaruit blijkt dat is besloten om voor alle gebouwen in de VvE of wooncoöperatie isolatie- en ventilatiemaatregelen aan de gezamenlijke delen van het gebouw uitgevoerd te hebben en waartoe het bestuur bevoegd is om een aanvraag voor subsidie op grond van deze regeling in te dienen;
 - l. in geval van een woonvereniging de statuten of de notulen van de algemene ledenvergadering waaruit blijkt dat is besloten om voor alle gebouwen in de woonvereniging isolatie- en ventilatiemaatregelen aan de gezamenlijke delen van het gebouw uitgevoerd te hebben en waartoe het bestuur bevoegd is om een aanvraag voor subsidie op grond van deze regeling in te dienen;
 - m. in geval van een woningcorporatie met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE, een verklaring dat de woningcorporatie aan deze voorwaarde voldoet;
 - n. in geval van een doe-het-zelver, een verklaring van de EP-maatwerkadviseur dan wel energiecoach waaruit blijkt dat de isolatie- en ventilatiemaatregelen waarvoor subsidie wordt aangevraagd op grond van deze regeling zijn uitgevoerd;
 - o. in geval van een rijksmonument, provinciaal dan wel gemeentelijk monument, mits van toepassing, de omgevingsvergunning voor het treffen van isolatie- en ventilatiemaatregelen op grond van deze regeling; en
 - p. indien de aanvrager een inkomen heeft tot 140% van het sociaal minimum, een inkomensverklaring of inkomensgegevens, waaruit blijkt dat hij in het jaar voorafgaande aan de aanvraag binnen deze categorie valt dan wel documenten die aantonen dat de aanvrager in het lopende jaar van de aanvraag onder deze categorie valt. Als de aanvrager getrouwd is of een geregistreerd partnerschap heeft, overlegt hij ook de inkomensverklaringen of -gegevens van de partner.
3. Voor eigenaar-bewoners in een gemengde VvE in het versterkingsgebied en woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, wordt de aanvullende subsidie, bedoeld in artikel 13, derde lid, onderdeel

a, tegelijk beschikt met de subsidie voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 13, tweede lid.

4. Eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE, die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum en eigenaar-bewoners in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, dienen tijdens de in het eerste lid van dit artikel genoemde periode een aanvraag in voor de aanvullende subsidie, bedoeld in artikel 13, derde lid, onderdeel a, nadat een beschikking tot subsidievaststelling voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 13, tweede lid, is gegeven.
5. Voor woningeigenaars in het versterkingsgebied, woningeigenaars met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE in het versterkingsgebied en woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, wordt de aanvullende subsidie, bedoeld in artikel 13, derde lid, onderdeel b, tegelijk beschikt met de subsidie voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 13, tweede lid.
6. Eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum dienen tijdens de in het eerste lid van dit artikel genoemde periode een aanvraag in voor de aanvullende subsidie, bedoeld in artikel 13, derde lid, onderdeel b, nadat een beschikking tot subsidievaststelling voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 13, tweede lid, is gegeven.
7. Voor eigenaar-bewoners in een gemengde VvE, waarbij zowel de situatie van toepassing kan zijn dat zij in het versterkingsgebied vallen als dat zij een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, geldt dat toepassing wordt gegeven aan het derde en vijfde lid van dit artikel, inhoudende dat de aanvullende subsidies, bedoeld in artikel 13, derde lid, tegelijk worden beschikt met de subsidie voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 13, tweede lid.

Artikel 12. Afwijzingsgronden

De Minister wijst een aanvraag voor een subsidie geheel of gedeeltelijk af, indien:

- a. de aanvrager niet valt onder de doelgroep, bedoeld in artikel 2;
- b. niet is voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 7;
- c. niet is voldaan aan artikel 11, eerste of tweede lid; of
- d. de subsidiabele kosten op grond van deze regeling meer dan 100% bedragen vanwege samenloop met subsidie die is verstrekt aan de aanvrager voor dezelfde isolatie- en ventilatiemaatregelen op grond van de ISDE, SVOH, SVVE of een andere subsidieregeling.

Artikel 13. Subsidiehoogte

1. De subsidiehoogte voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen waartoe een aanvraag op grond van deze regeling is ingediend, wordt bepaald op basis van de marktconforme prijzen volgens de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus, bedoeld in Bijlage I.
2. De subsidie waartoe een aanvraag op grond van deze regeling is ingediend, bedraagt per gebouw, woonboot of woonwagen inclusief btw voor:
 - a. woningeigenaars:
 - 1°. in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE;

2°. met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE; of

3°. in het aangewezen gebied, 50% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE;

b. verhuurders die maximaal één gebouw verhuren:

1°. in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket; of

2°. in het aangewezen gebied, 50% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket;

c. eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE:

1°. in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket; of

2°. in het aangewezen gebied, 50% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket;

d. eigenaar-bewoners in een gemengde VvE, woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE en verhuurders die meer dan één gebouw verhuren, 50% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket, dan wel de SVOH; en

e. wooncoöperaties en woonverenigingen:

1°. in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket; of

2°. in het aangewezen gebied, 50% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket.

3. In aanvulling op het tweede lid, wordt de subsidie voor:

a. eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE, die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, eigenaar-bewoners in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum en leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum met 50% verhoogd tot een maximale verhoging van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket; en

b. woningeigenaars in het versterkingsgebied, woningeigenaars met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE in het versterkingsgebied en eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, met € 1.000 inclusief btw per gebouw verhoogd om hen te ondersteunen bij de uit te voeren subsidiabele activiteiten, zoals advies- en afwerkkosten.

Artikel 14. Verplichtingen

De subsidie-ontvanger bewaart gedurende **vijf jaar** de facturen en betaalbewijzen van de gesubsidieerde activiteiten, bedoeld in artikel 3, eerste lid, gerekend vanaf de dag na de verzenddatum van de beschikking tot subsidievaststelling.

Hoofdstuk 3 Subsidiabele activiteiten waartoe vanaf de datum van inwerkingtreding van deze regeling opdracht is verstrekt dan wel die door een doe-het-zelf zijn gestart

Artikel 15. Aanvraag tot subsidieverlening

1. Indien vanaf de datum van inwerkingtreding van deze regeling een opdracht is verstrekt tot uitvoering van de subsidiabele activiteiten, kan een aanvraag tot verlening van de subsidie door een aanvrager worden ingediend vanaf het moment, bedoeld in Bijlage II, op basis van de postcode waartoe het gebouw, woonboot of woonwagen van de aanvrager behoort tot en met 1 september 2026 om 17.00 uur met gebruikmaking van het aanvraagformulier dat door de minister ter beschikking wordt gesteld op de website van de uitvoeringsinstantie.
2. Een aanvraag, bedoeld in het eerste lid, bevat ten minste de volgende gegevens:
 - a. voor- en achternaam, burgerservicenummer, telefoonnummer, e-mail- en correspondentieadres van de aanvrager;
 - b. het adres van het gebouw, de woonboot of woonwagen waarvoor subsidie wordt aangevraagd dan wel gebouwen in geval van een VvE, wooncoöperatie of woonvereniging en, indien van toepassing, de akte van splitsing, bedoeld in artikel 108 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek;
 - c. indien van toepassing, het woningplan;
 - d. een beschrijving van de isolatie- en ventilatiemaatregelen die worden uitgevoerd;
 - e. de periode waarbinnen de isolatie- en ventilatiemaatregelen worden uitgevoerd;
 - f. indien van toepassing, het KVK-nummer;
 - g. indien van toepassing een factuur van de isolatie- en ventilatiemaatregelen waarvoor subsidie op grond van deze regeling wordt aangevraagd;
 - h. indien van toepassing, de aanvraag voor subsidie op grond van de ISDE, SVOH, SVVE of een andere regeling die ziet op dezelfde subsidiabele activiteiten als deze regeling;
 - i. indien van toepassing, de beschikking tot subsidieverlening of -vaststelling op grond van de ISDE, SVOH, SVVE of een andere regeling die ziet op dezelfde subsidiabele activiteiten als deze regeling;
 - j. in geval van een VvE of wooncoöperatie de notulen van de algemene ledenvergadering waaruit blijkt dat is besloten om voor alle gebouwen in de VvE of wooncoöperatie isolatie- en ventilatiemaatregelen aan de gezamenlijke delen van het gebouw uit te voeren en waartoe het bestuur bevoegd is om een aanvraag voor subsidie op grond van deze regeling in te dienen;
 - k. in geval van een woonvereniging de statuten of de notulen van de algemene ledenvergadering waaruit blijkt dat is besloten om voor alle gebouwen in de woonvereniging isolatie- en ventilatiemaatregelen aan de gezamenlijke delen van het gebouw uit te voeren en waartoe het bestuur bevoegd is om een aanvraag voor subsidie op grond van deze regeling in te dienen;

- l. in geval van een woningcorporatie met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE, een verklaring dat zij aan deze voorwaarde voldoet;
 - m. in geval van een rijksmonument, provinciaal dan wel gemeentelijk monument, mits van toepassing, de omgevingsvergunning voor het treffen van isolatie- en ventilatiemaatregelen op grond van deze regeling; en
 - n. indien de aanvrager een inkomen heeft tot 140% van het sociaal minimum, een inkomensverklaring of inkomensgegevens, waaruit blijkt dat hij in het jaar voorafgaande aan de aanvraag binnen deze categorie valt dan wel documenten die aantonen dat de aanvrager in het lopende jaar van de aanvraag onder deze categorie valt. Als de aanvrager getrouwd is of een geregistreerd partnerschap heeft, overlegt hij ook de inkomensverklaringen of -gegevens van de partner.
- 3. Voor eigenaar-bewoners in een gemengde VvE in het versterkingsgebied en woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, wordt de aanvullende subsidie, bedoeld in artikel 16, derde lid, onderdeel a, tegelijk beschikt met de subsidie voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 16, tweede lid.
 - 4. Eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE, die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum en eigenaar-bewoners in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, dienen tijdens de in het eerste lid van dit artikel genoemde periode een aanvraag in voor de aanvullende subsidie, bedoeld in artikel 16, derde lid, onderdeel a, nadat een beschikking tot subsidieverlening voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 16, tweede lid, is gegeven.
 - 5. Voor woningeigenaars in het versterkingsgebied, woningeigenaars met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE in het versterkingsgebied en woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, wordt de aanvullende subsidie, bedoeld in artikel 16, derde lid, onderdeel b, tegelijk beschikt met de subsidie voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 16, tweede lid.
 - 6. Eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum dienen tijdens de in het eerste lid van dit artikel genoemde periode een aanvraag in voor de aanvullende subsidie, bedoeld in artikel 16, derde lid, onderdeel b, nadat een beschikking tot subsidieverlening voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 16, tweede lid, is gegeven.
 - 7. Voor eigenaar-bewoners in een gemengde VvE, waarbij zowel de situatie van toepassing kan zijn dat zij in het versterkingsgebied vallen als dat zij een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, geldt dat toepassing wordt gegeven aan het derde en vijfde lid van dit artikel, inhoudende dat de aanvullende subsidies, bedoeld in artikel 16, derde lid, tegelijk worden beschikt met de subsidie voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 16, tweede lid.

Artikel 16. Subsidiehoogte

- 1. De subsidiehoogte voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen waartoe een aanvraag op grond van deze regeling is ingediend, wordt bepaald op basis van de laagste investeringskosten volgens de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus, bedoeld in Bijlage I.
- 2. De subsidie waartoe een aanvraag op grond van deze regeling is ingediend, bedraagt per gebouw, woonboot of woonwagen inclusief btw voor:
 - a. woningeigenaars:

1°. in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE;

2°. met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, 100% van de kosten voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE; of

3°. in het aangewezen gebied, 50% van de kosten voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE;

b. verhuurders die maximaal één gebouw verhuren:

1°. in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket; of

2°. in het aangewezen gebied, 50% tot een maximum van € 20.000 van de kosten voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket;

c. eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE:

1°. in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket; of

2°. in het aangewezen gebied, 50% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket;

d. eigenaar-bewoners in een gemengde VvE, woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE en verhuurders die meer dan één gebouw verhuren, 50% van de kosten voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket, dan wel SVOH; en

e. wooncoöperaties en woonverenigingen:

1°. in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket; of

2°. in het aangewezen gebied, 50% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket.

3. In aanvulling op het tweede lid, wordt de subsidie voor:

- a. eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE, die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, eigenaar-bewoners in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum en leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een

inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum met 50% verhoogd tot een maximale verhoging van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket; en

- b. woningeigenaars in het versterkingsgebied, woningeigenaars met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, wooncoöperaties en woonverenigingen in het versterkingsgebied en leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, met € 1.000 verhoogd om hen te ondersteunen bij de uit te voeren subsidiabele activiteiten, zoals advies- en afwerkkosten.

Artikel 17. Verplichtingen

1. De aanvrager voltooit de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten binnen vierentwintig maanden, gerekend vanaf de dag na de verzenddatum van de beschikking tot subsidieverlening.
2. De minister kan op verzoek van de aanvrager de in het eerste lid genoemde termijn met ten hoogste respectievelijk twaalf maanden verlengen, indien sprake is van onvoorziene omstandigheden op grond waarvan het aannemelijk is dat deze termijn niet kan worden gehaald.
3. De subsidie-ontvanger bewaart gedurende vijf jaar de facturen en betaalbewijzen van de gesubsidieerde activiteiten, gerekend vanaf de dag na de verzenddatum van de beschikking tot subsidievaststelling.

Artikel 18. Aanvraag tot subsidievaststelling

Een subsidie-ontvanger dient binnen vierentwintig maanden na de datum van de laatste factuur voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen een aanvraag tot subsidievaststelling in, die ten minste de volgende gegevens bevat:

- a. het adres van het gebouw, de woonboot of woonwagen waarvoor subsidie is aangevraagd;
- b. aan wie de subsidie moet worden uitbetaald;
- c. in geval van een doe-het-zelver, het overleggen van foto's die aantonen dat de isolatie- en ventilatiemaatregelen waarvoor subsidie is aangevraagd op grond van deze regeling zijn uitgevoerd;
- d. in geval van een uitgevoerde energiebesparende maatregel, de naam, het type en de dikte ervan, inclusief vermelding van de locatie binnen het gebouw waar de activiteit is uitgevoerd en de oppervlakte die is geïsoleerd;
- e. in geval een ventilatiesysteem als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel b, is geplaatst, de naam en het type ervan;
- f. in geval van glas- of deurisolatie, de glasmaat en de netto afmetingen van het glas, inclusief vermelding van de locatie binnen het gebouw waar de activiteit is uitgevoerd en de oppervlakte die is geïsoleerd;
- g. de facturen en betaalbewijzen van de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen en indien van toepassing het betaalbewijs van het uitgevoerde maatwerkadvis dat daaraan vooraf is gegaan, inhoudende:

1°. bij contante betaling: de kwitantie; of

2°. bij elektronische betaling: een betaalbewijs met rekeningnummer van de aanvrager, het bedrag, betalingskenmerk, de datum van de overboeking, naam en rekeningnummer van de ontvangende partij; en

- h. indien van toepassing een bewijs van betalingen aan het branchegerelateerd bedrijf, een bewijs van betalingen die gedaan zijn uit het bouwdepot van het Warmtefonds dan wel bij voorfinanciering door de gemeenten.

Artikel 19. Afwijzingsgronden

De Minister wijst een aanvraag voor een subsidie geheel of gedeeltelijk af, indien:

- a. de aanvrager niet valt onder de doelgroep, bedoeld in artikel 2;
- b. niet is voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 7;
- c. niet is voldaan aan artikel 15, eerste of tweede lid; of
- d. de subsidiabele kosten op grond van deze regeling meer dan 100% bedragen vanwege samenloop met subsidie die is verstrekt aan de aanvrager voor dezelfde isolatie- en ventilatiemaatregelen op grond van de ISDE, SVOH, SVVE of een andere subsidieregeling.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Artikel 20. Verantwoording

Op verzoek van de minister verleent de aanvrager medewerking en verstrekt informatie ten behoeve van de voortgang en evaluatie van de doelmatigheid en doeltreffendheid van deze regeling.

Artikel 21. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 maart 2025.

Artikel 22. Vervaltermijn

Deze regeling vervalt met ingang van 1 januari 2035, met dien verstande dat deze van toepassing blijft op aanvragen om subsidies die voor deze datum zijn ingediend.

Artikel 23. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Subsidieregeling isolatie en ventilatie gebouwen, woonboten en woonwagens provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

M.C.G. Keijzer

Bijlage I. Isolatie-en ventilatiemaatregelen catalogus

Bijlage bij de artikelen 13 en 16, eerste lid

PM

Bijlage II. Postcodefasering indienen subsidieaanvraag

Bijlage bij artikel 15, eerste lid

Datum openstelling aanvraagloket	Postcodes
2 september 2025 vanaf 12.00 uur	9355,9464,9492,9512,9541,9545,9585,9621,9635,9645,9654,9655,9656,9657,9658,9659,9733,9736,9738,9741,9791, 9792,9793,9794,9795,9796,9797,9798,9827,9828,9831, 9844,9864,9886,9891,9893,9912,9914,9917,9918,9924,9936, 9942,9943,9944,9959,9983,9984
7 oktober 2025 vanaf 12.00 uur	9514,9331,9471,9502,9515,9619,9628,9679,9715,9742,9743,9822,9861,9862,9881,9882,9933,9982,9985,9986
4 november 2025 vanaf 12.00 uur	9484,9494,9483,9473,9636,9617,9681,9682,9665,9367,9811,9812,9833,9841,9842,9845,9883,9884,9885,9716,9718, 9737,9697,9981,9925,9996,9997,9934
2 december 2025 vanaf 12.00 uur	9642,9354,9362,9468,9469,9561,9616,9618,9623,9629,9684,9687,9688,9713,9721,9863,9866,9901,9939,9988,9995, 9998
6 januari 2026 vanaf 12.00 uur	9443,9356,9444,9446,9447,9452,9453,9454,9481,9581,9663,9686,9691,9693,9712,9714,9902,9956,9989,9999
3 februari 2026 vanaf 12.00 uur	9462,9363,9602,9672,9673,9711,9731,9765,9781,9945,9991
3 maart 2026 vanaf 12.00 uur	9648,9301,9475,9482,9485,9601,9674,9717,9732,9753,9784,9785,9832,9843,9865,9919,9909
7 april 2026 vanaf 12.00 uur	9472,9313,9336,9337,9342,9364,9365,9366,9501,9607,9649,9695,9724,9725,9726,9771,9773,9774,9804,9805,9824, 9825,9892,9953,9954,9955,9957,9961,9962,9946,9915,9903,9463
5 mei 2026 vanaf 12.00 uur	9461,9307,9314,9334,9341,9351,9466,9467,9563,9591,9608,9671,9698,9727,9744,9746,9749,9951,9905,9906,9937, 9921,9465,9511
2 juni 2026 vanaf 12.00 uur	9641,9304,9305,9312,9315,9333,9335,9343,9479,9566,9584,9611,9614,9622,9661,9696,9699,9722,9734,9735,9745, 9751,9752,9755,9756,9761,9963,9964,9967,9968,9969,9947,9904,9907,9908,9911,9922,9923,9931,9948,9949,9987, 9992
7 juli 2026 vanaf 12.00 uur	9631,9359,9361,9474,9491,9493,9495,9496,9497,9503,9551,9615,9644,9651,9675,9821,9965,9966,9971,9972,9973, 9932,9993,9913,9994
4 augustus 2026 vanaf 12.00 uur	9646,9321,9448,9449,9451,9457,9458,9603,9605,9606,9613,9632,9633,9677,9678,9685,9723,9728,9766,9801,9974, 9975,9977,9978

TOELICHTING

I. Algemeen

1. Inleiding

Met deze regeling wordt een subsidieregeling vastgesteld voor isolatie- en ventilatiemaatregelen voor inwoners in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo in Noord-Drenthe. Deze regeling is een reactie op de bevindingen van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan één van de maatregelen in de Kabinetsreactie op het rapport "Groningers boven gas" van de Parlementaire enquête aardgaswinning Groningen.¹

'De belangen van Groningers zijn structureel genegeerd bij de aardgaswinning in Groningen', zo luidt de hoofdconclusie van de enquêtecommissie. In haar rapport 'Groningers boven gas' stelt de commissie dat Nederland een ereschuld heeft aan de Groningers en dat het kabinet deze in moet lossen. Invulling geven aan een ereschuld omvat veel aspecten. Het gaat om de erkenning van het leed dat Groningers ondervinden, om meer politieke en maatschappelijke aandacht, om de inzet van extra menskracht voor schadeafhandeling en versterking en middelen om die inzet mogelijk te maken. Tot slot gaat het ook om de bewustwording ook buiten Groningen van het leed dat Groningers ondervinden.

De commissie doet aanbevelingen voor het inlossen van de ereschuld waarbij één van de aanbevelingen uit het rapport is om toekomstperspectief te bieden aan de regio, bijvoorbeeld door middel van verduurzaming. In april 2023 kwam het kabinet met een reactie op de parlementaire enquête gaswinning in Groningen met de kabinetsreactie 'Nij Begun', waarin deze aanbeveling is overgenomen. In 'Nij Begun' zijn 50 maatregelen gepresenteerd ter compensatie van de nadelige effecten van de gaswinning en inlossing van de ereschuld. Eén van deze maatregelen is 'Maatregel 29 Verduurzamingsstimulering voor gebouwen in Groningen en Noord-Drenthe'.

Na zestig jaar leed door gaswinning voelt het kabinet de morele verplichting om mensen in de getroffen regio te helpen met isolatie- en ventilatiemaatregelen die de energierekening van inwoners omlaag brengt, zodat hun besteedbaar inkomen stijgt. Het kabinet vindt het schrijnend dat juist in deze regio de grootste energiearmoede is. Deze regeling is een extra impuls voor verduurzaming door middel van isolatie en ventilatie. Hiermee wil het kabinet recht doen aan de disproportionele last die bewoners hebben gedragen door de winning van aardgas. Deze regeling geeft hieraan invulling.

Na de publicatie van de kabinetsreactie is maatregel 29 door het Rijk, de provincie Groningen, alle Groningse gemeenten en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo verder uitgewerkt. Op 6 maart 2024 zijn de uitgangspunten van deze maatregel door Rijk en regio gezamenlijk gepresenteerd.² Dit is vervolgens uitgewerkt. De opbouw van deze regeling is als volgt. Hoofdstukken 1 en 4 zijn van toepassing op de gehele doelgroep. Hoofdstuk 2 is van toepassing op de gevallen waarbij vanaf 25 april 2023 en voor de inwerkingtreding van deze regeling een opdracht is verstrekt tot uitvoering van de subsidiabele activiteiten dan wel die door een doe-het-zelver zijn gestart. Indien een doe-het-zelver met de uitvoering van de subsidiabele activiteiten is gestart voor de inwerkingtreding van deze regeling en deze vanaf die datum afrondt, dan valt hij dus onder dit hoofdstuk. Hoofdstuk 3 is van toepassing op de gevallen waarbij vanaf de inwerkingtreding van deze regeling een opdracht is verstrekt tot uitvoering van de subsidiabele activiteiten dan wel die door een doe-het-zelver zijn gestart.

2. Inhoud van de regeling

2.1 Doel

Deze regeling heeft tot doel verduurzaming van gebouwen, woonboten en woonwagens in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo te stimuleren door middel van het verstrekken van subsidie aan woningeigenaren, zodat de gebouwen in deze regio qua isolatie en ventilatie klaar zijn om van het aardgas af te gaan. In deze regeling wordt dit aangeduid met de standaard voor woningisolatie, die geldt voor aanvragers die bij een aanvraag

¹ Kamerstukken II, 2022/23, 35561, nr. 17.

² Kamerstukken II, 2023/24, 33529, nr. 1227.

voor subsidie een **woningplan** moeten overleggen. Onder bepaalde voorwaarden kan ook een aanvraag voor subsidie worden ingediend zonder een woningplan. Gebouwen in dit gebied zijn gemiddeld ouder en groter dan elders in Nederland en verbruiken daardoor meer energie. Ook ligt hier het gemiddelde inkomen van huishoudens lager dan het landelijk gemiddelde en heeft een groot gedeelte van de doelgroep in afwachting van schadeherstel of versterking investeringen in verduurzaming van het gebouw uitgesteld. Zo werken de gevolgen van de gaswinning ongunstig door in de energierekening van mensen en zijn verschillen ontstaan in de mate van verduurzaming van gebouwen in deze regio.

2.2 Doelgroep

De doelgroep van deze regeling zijn woningeigenaars, eigenaar-bewoners binnen al dan niet gemengde VvE's, verhuurders, wooncoöperaties, woonverenigingen en woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE, die eigenaar zijn van een gebouw, woonboot of woonwagen dat geregistreerd is met een woonfunctie in de BAG in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo, **die voorafgaand aan de uitvoering van de subsidiabele activiteiten nog niet voldoen aan de standaard voor woningisolatie**, tenzij geen woningplan bij de aanvraag voor subsidie hoeft te worden overgelegd.

Binnen de categorie verhuurders wordt onderscheid gemaakt tussen verhuurders die maximaal één gebouw verhuren en verhuurders die meer dan één gebouw verhuren.

De subsidiehoogte is afhankelijk van tot welke categorie een aanvrager binnen de doelgroep valt behoort en of het gebouw waartoe subsidie wordt aangevraagd in het versterkingsgebied of het aangewezen gebied valt.

2.3 Subsidiehoogte

De doelgroep in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo komt in aanmerking voor subsidie vanuit maatregel 29. De hoogte van subsidiebedrag varieert per categorie binnen de doelgroep en de locatie van het gebouw. Dit is bestuurlijk afgesproken, om recht te doen aan de regio daar waar de meeste schade is geleden door de gaswinning. Op 6 maart 2024 zijn deze uitgangspunten van de maatregel door Rijk en regio gezamenlijk gepresenteerd:³

- **Woningen met (middel)zware versterking:** Hieronder vallen diegenen waarbij de versterking van hun woning **minimaal 4 maanden** duurt en waarbij zij in die periode niet thuis kunnen wonen. Bij deze groep worden de kosten voor isolatie helemaal meegefinancierd in de versterking van de woning. Zij hoeven hiervoor niet bij te betalen. Dit wordt in mandaat uitgevoerd door de Nationaal Coördinator Groningen NCG en valt onder maatregel 28 uit de kabinetsreactie. Bewoners ontvangen ook een tegemoetkoming van € 1.000 voor de kosten van afwerking.
- **Woningeigenaren, eigenaar-bewoners en verhuurders die maximaal één gebouw verhuren binnen de scope van de NCG of binnen het versterkingsgebied:** Woningeigenaren met gebouwen binnen de scope van de NCG (niet zijnde gebouwen die vallen onder maatregel 28) en eigenaar-bewoners of verhuurders met maximaal één gebouw in het versterkingsgebied krijgen 100% van de isolatie- en ventilatiekosten vergoed, tot een maximum van € 40.000 per woning. Dit is inclusief subsidie op grond van de ISDE, SVVE dan wel SVOH, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket. Hieronder vallen:
 - o alle gebouwen in wijken en buurten⁴ waar afgerond naar boven 30% of meer van de gebouwen binnen de versterkingsoperatie vallen en welke logischerwijs behoren tot het versterkingsgebied. Dit komt overeen met de postcodelijsten die door de vijf betrokken gemeenten zijn gepubliceerd;
 - o alle gebouwen in de scope van de NCG; ook gebouwen die voldoen aan de veiligheidsnorm, gebouwen die liggen buiten het afgebakende versterkingsgebied en gebouwen die nog voor lichte versterking in aanmerking komen. Woningeigenaars en eigenaar-bewoners ontvangen ook een tegemoetkoming van € 1.000 voor de kosten van afwerking.
- **Woningeigenaars en eigenaar-bewoners binnen een al dan niet gemengde VvE die maximaal 140% van het sociaal minimum verdienen:** deze groep krijgt 100% van de isolatiekosten vergoed tot een maximum van € 40.000 per woning. Dit is inclusief subsidie op grond van de ISDE, SVVE dan wel SVOH, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een

³ Kamerstukken II, 2023/24, 33529, nr. 1227.

⁴ Op grond van de CBS wijk- en buurtindeling.

zeer energiezuinig pakket. Ook zij ontvangen een tegemoetkoming van € 1.000 voor de kosten van afwerking.

- Woningeigenaars, eigenaar-bewoners en verhuurders die maximaal één gebouw verhuren in het aangewezen gebied, verhuurders die meer dan één gebouw verhuren: deze groep krijgt 50% subsidie voor isolatiemaatregelen, tot een maximum van € 20.000 per woning. Dit is inclusief subsidie op grond van de ISDE, SVVE dan wel SVOH.
- Woningcorporaties: Woningcorporaties hebben al met de overheid afgesproken om woningen met energielabels E, F en G te verduurzamen. De woningcorporaties in de regio ontvangen in totaal een aanvullende bijdrage van € 200 miljoen voor het isoleren van hun gebouwen. Huurders van woningcorporaties hoeven niet te betalen voor de isolatiemaatregelen. De huur mag niet om deze reden worden verhoogd. Huurverhoging vanwege inflatie blijft wel mogelijk. Woningcorporaties kunnen geen subsidie op grond van deze regeling aanvragen, tenzij ze onderdeel zijn van een gemengde VvE met daarin een minderheid van het totaal aantal gebouwen. In dat geval kan het VvE-bestuur ook subsidie aanvragen voor deze gebouwen.
- Wooncoöperaties en woonverenigingen: in het versterkingsgebied, 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket of in het aangewezen gebied, 50% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket. De subsidie wordt voor leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum met 50% verhoogd tot maximaal € 20.000, inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket. Verder geldt voor wooncoöperaties en woonverenigingen in het versterkingsgebied en leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, een aanvullende subsidie van € 1.000 om hen te ondersteunen bij de uit te voeren subsidiabele activiteiten, zoals advies- en afwerkkosten.

De doelgroep kan via de adressenlijst, inzien of ze in aanmerking komen voor 50% of 100% subsidie. Voor de doelgroep tot 140% van het sociaal minimum vindt een inkomenstoets plaats.

De subsidiehoogte wordt bepaald op basis van het door de aanvrager ingediende woningplan (alleen van toepassing als een aanvrager onder hoofdstuk 3 valt) en de categorie in de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus, bedoeld in Bijlage I, waartoe de maatregelen die de eigenaar neemt behoren. De isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus bevat de marktconforme prijzen voor de subsidiabele activiteiten.

Het voorgaande brengt mee dat de subsidiehoogte dus voor elk gebouw anders is. De verwachting is dat de subsidie bij kleinere of eenvoudige maatregelen enkele duizenden euro's zal bedragen en bij de noodzaak tot grote of meervoudige maatregelen zo'n van € 10.000 tot € 20.000. Zelfs in de meest complexe gevallen zal dit zelden € 40.000 of meer bedragen.

2.4 Uitvoering

De regeling is zodanig ingericht dat de aanvrager centraal staat en de regeling tot zo min mogelijk administratieve lasten voor hen leidt. Een aanvraag wordt ingediend bij de uitvoeringsinstantie. Het streven is om de aanvrager hierbij zo veel mogelijk te ondersteunen en mogelijkheden voor ondersteuning aan te bieden via het subsidieloket.

3. Relatie tot hogere en andere nationale regelgeving

3.1 Staatssteun

In deze subsidieregeling zijn regels opgenomen die voortkomen uit het staatsteunrecht. Als de overheid subsidie verleent aan een onderneming kan dit te kwalificeren zijn als staatsteun. Het begrip 'onderneming' dient daarbij breed uitgelegd te worden; het uitvoeren van economische activiteit (ook zonder winst oogmerk) kan er op zichzelf al toe leiden dat er sprake is van een onderneming. De activiteit die aanvragers onder deze subsidieregeling verrichten, te weten het (laten) verduurzamen en het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen van huurwoningen, kan doorgaans gezien worden als economische activiteit. Hierdoor is er sprake van staatsteun.

Staatsteun is gereguleerd op Europees niveau en zal op basis van Europees recht gerechtvaardigd moeten worden. In deze subsidieregeling is gebruik gemaakt van twee Europese verordeningen ter

rechtvaardiging van de gegeven steun. Dit onderscheid is gemaakt, omdat het de Algemene Groepsvrijstellingsverordening niet met terugwerkende kracht kan worden toegepast en de de-minimis-verordening wel.

Voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen aan het gebouw, de woonboot of woonwagen die onder hoofdstuk 2 van deze regeling vallen, wordt toepassing gegeven aan de-minimisverordening.

Voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen aan het gebouw, de woonboot of woonwagen die onder hoofdstuk 3 van deze regeling vallen, wordt toepassing gegeven aan hoofdstukken I en II en artikel 38bis, leden 11, 14 tot en met 16, van de Algemene Groepsvrijstellingverordening of de de-minimisverordening.

Ten aanzien van een woningcorporatie in een gemengde VvE die isolatie- en ventilatiemaatregelen aan het gebouw neemt, wordt toepassing gegeven aan hoofdstukken I en II en artikel 38bis, leden 11, 14 tot en met 16, van de Algemene Groepsvrijstellingverordening. De voorwaarden die hieraan zijn verbonden worden toegelicht in paragraaf 3.2.b.

3.2.a De-minimisverordening

De subsidies die wordt verleend met toepassing van de de-minimisvrijstellingsverordening nr. 2023/2831/EU (PbEU 2023/2831) (hierna: de-minimisverordening) zijn gebonden aan een aantal voorwaarden. De de-minimisverordening staat subsidie toe tot een drempel van € 300.000 zonder dat er sprake is van een effect op het handelsverkeer. Op grond van de de-minimisverordening mag de subsidie-ontvanger als zijnde een zelfstandige onderneming een maximum van € 300.000 ontvangen aan de-minimissteun. Er is dan geen sprake van staatssteun volgens artikel 107, lid 1, VWEU. Dat betekent dat in een periode van drie opeenvolgende jaren VvE's en verhuurders die meer dan één woning niet meer dan het maximumbedrag van € 300.000 aan de-minimissteun mogen ontvangen. Hierbij is van belang dat alle ontvangen de-minimissteun meetelt, dus ook de-minimissteun die is verstrekt op grond van andere subsidies van het Rijk of een decentrale overheid. De de-minimissteun mag ook worden verleend op het moment dat de activiteiten lopende zijn of al zijn afgerond.

3.2.b Algemene Groepsvrijstellingsverordening

Subsidies worden verstrekt conform de algemene en procedurele bepalingen in Hoofdstukken I en II en artikel 38bis van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening.

Kennisgeving

Deze regeling wordt binnen 20 dagen na inwerkingtreding kennisgegeven aan de Europese Commissie. Deze regeling heeft conform artikel 1, tweede lid, onder a, van de Algemene Groepsvrijstelling een jaarlijks subsidieplafond dat de aanmeldingsdrempel van € 150 miljoen niet overschrijdt.

Stimulerend effect

Conform artikel 6 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening wordt enkel steun uitgekeerd indien deze een stimulerend effect heeft. Dit betekent dat de activiteit niet mag worden gestart voordat de aanvraag is ingediend.

Cumulatie

Bij subsidieverstreking worden de cumulatiebepalingen uit artikel 8 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening in acht genomen. Dit houdt in dat alle voor een bepaald project verleende staatssteun bij elkaar opgeteld dient te worden opgeteld om het totale steunbedrag te bepalen (cumulatie).

Geen subsidie bij openstaand terugvorderingsbesluit

Conform artikel 1, vierde lid, onder a en b, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening wordt betaling uitgesloten van steun aan een onderneming ten aanzien waarvan er een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Commissie waarbij door dezelfde lidstaat toegekende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard (*Deggendorfclausule*).

Geen subsidie aan ondernemingen in moeilijkheden

Conform artikel 1, vierde lid 4, onder c, van Verordening (EU) Nr. 651/2014 wordt geen steun toegekend aan ondernemingen in moeilijkheden.

Publicatie en informatie

Conform artikel 9 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening worden de publicatieverplichtingen nageleefd. Bij individuele steunverleningen van € 100.000 of meer worden de benodigde gegevens binnen zes maanden vanaf de datum van de toekenning van de steun gepubliceerd via de State Aid Transparency Award Module (TAM). Vanaf de datum van steunverlening blijven de gegevens tien jaar beschikbaar (art 9, vierde lid, van de AGVV).

Steunintensiteit

In deze regeling wordt geregeld dat de hoogte van de subsidie voor verduurzamingactiviteiten (zoals vermeld in de artikelen 11 en 14 van deze regeling) ten hoogste maximaal 50% van de projectkosten van de subsidiabele activiteiten bedraagt. Dat betekent dat, conform de geregelde steunintensiteiten van 38bis van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, in het bijzonder het elfde, veertiende en vijftiende lid, de subsidie voor de investeringskosten van energiebesparende maatregelen in gebouwen voor kleine en middelgrote ondernemingen 50% van de projectkosten mag bedragen. Ingevolge artikel 38bis, veertiende tot en met het zestiende lid, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening kan de steunintensiteit worden verhoogd. Gelet op de regionale steunkaart brengt dit mee dat ook grote ondernemingen een maximum van 50% van subsidiabele kosten mogen ontvangen. Dat betekent eveneens dat grote ondernemingen, naast het basispercentage van 30% van de projectkosten een regionale steunopslag van maximaal 15% mogen ontvangen in steungebieden in Groningen en Drenthe gecombineerd met een opslag van maximaal 15% voor de verbetering van de energie-efficiëntie van bestaande gebouwen te ontvangen conform artikel 38bis, veertiende lid, van de Algemene Groepsvrijstelling, zolang de totale steunintensiteit niet de 50% van de subsidiabele kosten overschrijdt.

Scheiding tussen de-minimissteun en AGVV-steun

Verhuurders die volgens het Europees recht gelden als kleine onderneming, dat wil zeggen zelfstandige ondernemingen waar minder dan vijftig personen werken en de jaaromzet of het jaarlijkse balanstotaal de € 10 miljoen niet overschrijdt of als middelgrote onderneming (zelfstandige ondernemingen waar minder dan 250 personen werken en de jaaromzet de € 50 miljoen en/of het jaarlijkse balanstotaal de € 43 miljoen niet overschrijdt) komen voor de nog te verrichten activiteiten en voor de subsidiabele kosten met terugwerkende kracht in aanmerking voor de-minimissteun, met een maximum van € 300.000 aan totale steun over een periode van drie jaren. Zelfstandige ondernemingen met meer dan 250 personen werkzaam en een jaaromzet van meer dan € 50 miljoen en/of een jaarlijkse balanstotaal meer dan € 43 miljoen gelden als grote ondernemingen volgens het Europees recht (Bijlage I bij de AGVV). Ten aanzien van grote ondernemingen geldt dat zij in aanmerking komen voor steunverlening voor nog te verrichten activiteiten op grond van de voorwaarden van artikel 38 bis van de AGVV.

3.3 Andere nationale regelgeving

3.3.a Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Een beschikking tot het verstrekken van een subsidie op grond van deze regeling is een beschikking in de zin van de Awb. De regels omtrent beschikkingen uit de Awb zijn dus van toepassing hierop. Indien een aanvrager het niet eens is met de beschikking van de minister, kan hij op grond van de Awb daartegen bezwaar maken en vervolgens beroep instellen bij de bestuursrechter.

3.3.b Kaderwet overige BZK-subsidies en het Kaderbesluit BZK-subsidies

De doelgroep moet voldoen aan hetgeen is bepaald in de Kaderwet overige BZK-subsidies en het Kaderbesluit BZK-subsidies. Ten aanzien van een aantal onderdelen in deze regeling zijn nadere regels opgesteld, waarbij de Kaderwet overige BZK-subsidies en het Kaderbesluit BZK-subsidies als grondslag fungeren. In de artikelsgewijze toelichting worden deze gevallen benoemd.

3.4 Andere subsidieregelingen

Deze subsidie kan worden gecombineerd met subsidies die op grond van andere regelingen zijn verstrekt. Dit kunnen zowel rijksregelingen zijn als regelingen van andere overheden. Voor de rijksregelingen in het bijzonder zijn dit de Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE), de Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen (SVOH) en de Subsidieregeling Verduurzaming voor Verenigingen van Eigenaars (SVVE).

De subsidie op grond van deze regeling is een aanvulling op deze bestaande subsidies. Na de inwerkingtreding van deze regeling kan een aanvrager die onder hoofdstuk 3 van deze regeling

valt, geen ISDE meer aanvragen voor isolatie- en ventilatiemaatregelen waarvoor ook een subsidie op grond van de ISDE kan worden aangevraagd bij de RVO, die deze regeling uitvoert, maar dient hij een aanvraag in bij de uitvoeringsinstantie van deze regeling. Ten aanzien van een woningeigenaar die vanaf 25 april 2023 en vóór de datum van inwerkingtreding van deze regeling een opdracht heeft verstrekt tot uitvoering van de subsidiabele activiteiten op grond van deze regeling, geldt dat voordat hij een aanvraag kan indienen voor subsidie op grond van deze regeling hij een aanvraag indient voor subsidie op grond van de ISDE.

Voordat een aanvraag kan worden ingediend voor subsidie op grond van deze regeling, dient een verhuurder, VvE, wooncoöperatie of woonvereniging een aanvraag voor subsidie in op grond van de SVOH dan wel de SVVE. De subsidie op grond van deze regeling wordt pas vastgesteld nadat de subsidie op grond van de SVOH of SVVE is vastgesteld dan wel de aanvraag daartoe is afgewezen.

De subsidie op grond van deze regeling mag ook gecombineerd worden met de specifieke regelingen voor het aardbevingsgebied. Of de andere regeling eveneens een dergelijke cumulatie toelaat, zal moeten blijken uit de desbetreffende regeling. De samenloop mag in ieder geval niet ertoe leiden dat meer dan 100% van de subsidiabele kosten voor dezelfde isolatie- en ventilatiemaatregel op grond van de ISDE, SVOH, SVVE of een andere subsidieregeling worden vergoed dan wel, indien van toepassing, dat meer wordt vergoed dan op grond van het betreffende staatssteunkader is toegestaan. Het is de verantwoordelijkheid van gemeenten om bij de gemeentelijke subsidieregelingen te toetsen of aan deze voorwaarden wordt voldaan.

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, overlegt een aanvrager, indien van toepassing, de beschikking tot subsidieverlening of -vaststelling op grond van de ISDE, SVOH, SVVE of een andere subsidieregeling die ziet op dezelfde subsidiabele activiteiten als waarvoor subsidie op grond van deze regeling wordt aangevraagd.

4. Regeldruk en administratieve lasten

4.1 Regeldruk

Deze subsidieregeling levert administratieve lasten op voor aanvragers van de subsidie. Ook bouwbedrijven en projectontwikkelaars profiteren van deze regeling, doordat de werkvoorraad toeneemt. Ook investeerders en verhuurders hebben baat bij deze regeling. Zij zijn weliswaar niet verplicht om ook een subsidieaanvraag en vaststelling in te dienen, maar degene die gebruik maken van deze subsidie, zullen enige regeldruk ondervinden. Onder regeldruk wordt verstaan de kosten per handeling (tijdsbesteding x uurtarief + out-of-pocket-kosten) vermenigvuldigd met het aantal handelingen per jaar.

De regeldruk wordt als volgt gekwalificeerd. Er hoeft per verduurzamings- en ventilatiemaatregel maar één subsidieaanvraag te worden gedaan, dus er is sprake van een incidentele handeling. Onderstaande regeldruk analyse is opgedeeld naar verschillende categorieën binnen de doelgroepen die in de regeling worden genoemd.

Voor doe-het-zelvers geldt dat ze de subsidie achteraf aan moeten vragen, dus als de isolatie- en ventilatiemaatregelen volledig zijn uitgevoerd. De eis van het verstrekken van facturen en betaalbewijzen levert voor hen daarom geen extra administratieve lasten op.

Eigenaar-bewoners

Voor verduurzamings- en ventilatiemaatregelen waarvan de offerte is gedateerd voor 2 september 2025 of voor openstelling van het loket op basis van de postcodefasering, kunnen aanvragers subsidie aanvragen nadat de investering (aanschaf, en het installeren, aanbrengen of aansluiten) hebben plaatsgevonden en de factuur is betaald. Voor investeringen vanaf 2 september 2025 kan met uitzondering van doe-het-zelf ook vooraf subsidie worden aangevraagd. Deze handelingen zouden ook verricht moeten worden zonder subsidie. De eis van het verstrekken van de factuur of bon, in het geval van doe-het-zelf, leveren daarom geen extra administratieve lasten op voor de subsidieaanvrager. De aanvraag gebeurt digitaal. Het doen van een subsidieaanvraag, inclusief het lezen van de informatie op de website van de uitvoeringsorganisatie en het verzamelen van alle gegevens kost de aanvrager naar verwachting ongeveer 120 minuten voor verschillende investeringen tezamen. Dit kan korter zijn omdat er eerder ISDE voor dezelfde investeringen is aangevraagd.

Op basis van het beschikbare budget, het huidige aantal ISDE aanvragen, zullen er in 2025 naar verwachting circa 6.000 eigenaar-bewoners een aanvraag met terugwerkende kracht indienen.

Daarnaast is de verwachting dat 3.000 eigenaar-bewoners een aanvraag indienen vanaf 2 september 2025.

Zoals voorgeschreven in de Rijksbrede methodiek voor regeldrukeffecten, wordt uitgegaan van 15 euro aan kosten per uur die een burger besteedt aan administratieve lasten. De administratieve lasten voor eigenaar-bewoners worden daarmee geschat op circa 270.000 euro.

VvE's en verhuurders (met meer dan één verhuurde woning)

Voor verduurzamings- en ventilatiemaatregelen waarvan de offerte is gedateerd voor 2 september 2025 of voor openstelling van het loket op basis van de postcodefasering, kunnen aanvragers subsidie aanvragen nadat de investering (aanschaf, en het installeren, aanbrengen of aansluiten) hebben plaatsgevonden en de factuur is betaald. Voor investeringen vanaf 2 september 2025 kan met uitzondering van doe-het-zelf ook vooraf subsidie worden aangevraagd. De eis van het verstrekken van de factuur of bon, in het geval van doe-het-zelf, leveren daarom geen extra administratieve lasten op voor de subsidieaanvrager omdat deze handelingen ook zonder subsidieaanvraag moeten worden verricht.

De gehele subsidieaanvraag (inclusief verzoek tot vaststelling), inclusief het lezen van de informatie op de website van uitvoeringsorganisatie, kost een VvE, wooncoöperatie of woonvereniging ongeveer 240 minuten bij een uurtarief van 54 euro. Dit tijdsbestek is voor VvE's en verhuurders groter dan voor eigenaar-bewoners, omdat zij voorafgaand aan de investering de subsidieaanvraag indienen en na realisatie een verzoek om vaststelling moeten doen. Bij investeringen met een factuurdatum voor 2 september of voor openstelling van de postcode op basis van de postcodefasering, wordt de subsidieaanvraag achteraf ingediend. Op basis van het huidige aantal SVVE aanvragen in 2024, worden circa 100 aanvragen van VvE's, wooncoöperaties of woonverenigingen verwacht voor verduurzamings- en ventilatiemaatregelen. Er wordt rekening gehouden met een opslag van 10% voor aanvragen die afgewezen worden. De totale administratieve lasten van de subsidieaanvraag voor deze niet eigenaar-bewoners van grondgebonden gebouwen worden daarmee geschat op circa 21.600 euro.

Uitvoering

De regeling is zo vormgegeven dat deze tot zo min mogelijk administratieve lasten voor aanvragers leidt. Tegelijkertijd zijn er wel voldoende waarborgen tegen misbruik opgenomen. De uitvoering gaat bij digitale indiening van de aanvraag als volgt:

- Aanvragers van deze subsidie melden zich aan bij het elektronisch aanvraagloket van de uitvoeringsorganisatie. Woningeigenaars en eigenaar-bewoners melden zich aan met behulp van DigiD. Wooncoöperaties en VvE's melden zich aan met behulp van eHerkenning. Verhuurders die meer dan één gebouw verhuren, melden zich aan met behulp van DigiD of eHerkenning.
- In het aanvraagformulier wordt aangegeven om welke verduurzamings- en ventilatiemaatregel(en) het gaat.
- Op de subsidieaanvraag wordt uiterlijk binnen 13 weken na ontvangst van de volledige aanvraag een verleningsbeschikking of bij een aanvraag als bedoeld in hoofdstuk 2 een vaststellingsbeschikking gegeven, met een mogelijkheid tot verlenging van nog eens 8 weken.

Algemene maatregelen om regeldruk te verlagen

- Minder bewijslast: waar mogelijk wordt gewerkt met steekproeven in plaats van volledige documentatievereisten voor elke aanvraag.
- Kwaliteitswaarborging: evaluaties en gebruikerservaringen worden structureel opgehaald en verwerkt om de regeling en het aanvraagformulier te verbeteren.
- Heldere communicatie: er komt uitgebreide informatie op de website. Daarnaast komt een lijst met veelgestelde vragen, stappenplan en handleiding beschikbaar.
- **Kwetsbare huishoudens en aanvragers die daar behoefte aan hebben kunnen gedeeltelijke of volledige ontzorging krijgen.**
- Formats: er worden verschillende formats beschikbaar gesteld voor onder andere het woningplan, machtingsformulier en voor VvE's om inzicht te geven in alle gebouwen.

4.2 Financiële gevolgen Rijk

In de kabinetsreactie 'Nij Begun' van 25 april 2023 is opgenomen dat voor de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo € 1,5 miljard beschikbaar is voor de periode 2026-2055 voor het isoleren van gebouwen. Dit bedrag komt bovenop de generatielange investering in deze regio van € 250 miljoen per jaar voor 30 jaar. Daarnaast is incidenteel € 150 miljoen beschikbaar voor de periode 2025 en 2026, hetgeen op de begroting van het Ministerie van

Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (Ministerie van VRO) voor 2025 staat. Dit draagt bij aan een voortvarende start met de uitvoering van deze regeling en met het openstellen van het subsidieloket vanaf 3 juni 2025 voor de doelgroep die onder hoofdstuk 2 van deze regeling valt. Het voornemen is om een deel van het budget van de ISDE tot en met 2030 aan deze regeling toe te voegen. Dit bedrag zal dan bij de voorjaarsnota van 2025 aan het budget van deze regeling worden toegevoegd, indien hiervoor goedkeuring is gegeven.

Om te waarborgen dat ook voor de doelgroep die onder hoofdstuk 3 van deze regeling valt, vanaf 2 september 2025 voldoende financiële middelen beschikbaar zal zijn, zal daartoe een voorstel bij de Voorjaarsnota van 2025 worden gedaan in lijn met de kabinetsreactie en budgettaire besluitvorming 'Nij Begun'. Dit voorstel is gedaan om de middelen die nu nog op de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën gereserveerd zijn voor de isolatieaanpak naar de begroting van het Ministerie van VRO over te hevelen op een wijze die qua kasreeks passend is bij de jaarlijks te verwachten aanvragen, de ambitie om alle gebouwen in Groningen en Noord-Drenthe voor 2035 te isoleren tot de standaard voor woningisolatie. De verwachting is dat hiermee de openstelling van het subsidieloket vanaf 2 september 2025 onbelemmerd van start kan gaan. Het indienen van een aanvraag gebeurt om **uitvoeringstechnische redenen vanaf die datum gefaseerd**, namelijk op basis van de postcode waartoe het gebouw van de aanvrager behoort.

Het beschikbare budget, de subsidiehoogte per aanvrager en de prijzen in de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus worden, indien mogelijk en voor zover daartoe aanleiding is, jaarlijks bij ministeriële regeling gewijzigd. De peildatum voor de berekening van de subsidiehoogte is de datum van de offerte dan wel factuur voor de isolatie- en ventilatiemaatregelen waarvoor subsidie op grond van deze regeling wordt aangevraagd.

5. Evaluatie

Het kabinet doet in de Staat van Groningen jaarlijks verslag van behaalde resultaten over de doelen uit de kabinetsreactie. Deze regeling valt hieronder en zal aan de hand van de indicatoren uit de Staat van Groningen geëvalueerd worden.

6. Consultatie en advies

6.1 Code interbestuurlijke verhoudingen

Deze regeling is opgesteld in nauwe samenwerking met de dertien betrokken gemeenten en de provincies Groningen en Drenthe. De conceptregeling en toelichting zijn op 17 december 2024 ter consultatie voorgelegd aan de bestuurders van de dertien gemeenten en de provincie Groningen en Drenthe.

6.2 Internetconsultatie

Van 8 januari 2025 tot en met 27 januari 2025 heeft een conceptversie van de regeling in internetconsultatie voorgelegen.

II. Artikelsgewijs

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Dit hoofdstuk is van toepassing op de gehele doelgroep van deze regeling.

Artikel 1. Begripsbepalingen

Dit artikel geeft een opsomming van veelgebruikte begrippen in de regeling. Als een woningcorporatie onderdeel is van een gemengde VvE met een minderheid van het totaal aantal gebouwen daarbinnen en deze VvE subsidie aanvraagt op grond van deze regeling voor het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen, dan komt de woningcorporatie in aanmerking voor subsidie op grond van deze regeling. Dat brengt mee dat woningcorporaties die niet onderdeel zijn van een gemengde VvE of woningcorporaties die onderdeel zijn van een gemengde VvE met een meerderheid van het totaal aantal gebouwen niet in aanmerking komen voor subsidie op grond van deze regeling.

Om na te gaan of iemand valt onder de categorie *sociaal minimum*, kan de halfjaarlijkse Normenbrief die gepubliceerd wordt op de website van de Rijksoverheid, welke ontleend is aan de Toeslagenwet, geraadpleegd worden. Op de website van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen staan de actuele bedragen van het sociaal minimum.⁵

Artikel 2. Doel en doelgroep

Er kan alleen subsidie worden aangevraagd voor bestaande gebouwen, woonboten dan wel woonwagens met een woonfunctie. Andere ruimtes met een andere functie dan wonen volgens het BAG, zoals winkels, kantoren en garages, vallen niet onder deze regeling. Deze oppervlakten tellen ook niet mee voor de berekening van de subsidiehoogte op grond van deze regeling. Een bedrijfsruimte in bijvoorbeeld een VvE valt dus niet onder de doelgroep van deze regeling en daarvoor kan dus geen subsidie aangevraagd worden.

Verder geldt de beperking dat alleen woningcorporaties die een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE hebben, voor subsidie op grond van deze regeling in aanmerking komen. Dit gelet op de omstandigheid dat woningcorporaties, conform de afspraken die zijn gemaakt op 6 maart 2024 tussen het Rijk en de regio⁶, via een aparte regeling middelen zullen ontvangen voor de verduurzaming van hun woningbezit. Dit gaat verder dan de Nationale Prestatieafspraken. De woningcorporaties zijn zelf verantwoordelijk voor de verduurzaming en het tempo hiervan en leggen hiervoor verantwoording af in de Staat van Groningen.

Artikel 4. Activiteiten

Dit artikel geeft een opsomming van de activiteiten waarvoor de minister subsidie verstrekt op grond van deze regeling.

De vraag wanneer sprake is van een karakteristiek, beeldbepalend dan wel beeldondersteunend gebouw is vastgelegd in het omgevingsplan van de gemeenten.

Artikel 5. Subsidieplafond, voorschot en rangschikking van de aanvragen

Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat bij een beschikking tot subsidieverlening alleen een voorschot van 100% aan de subsidie-ontvanger wordt verleend, indien de aanvrager bij de aanvraag een factuur heeft overgelegd van de isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 3, eerste lid, waarvoor een aanvraag is ingediend. Indien hieraan niet wordt voldaan, wordt geen voorschot verleend. Uit het derde lid volgt dat een subsidie-ontvanger na de beschikking tot subsidieverlening en voor de beschikking tot subsidievaststelling een voorschot van 100% op de isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 3, eerste lid, kan ontvangen, indien hij hierom verzoekt en bij de aanvraag daartoe een deel- dan wel eindfactuur hiervan overlegt. Met deze bepaling wordt voorkomen dat de subsidie-ontvanger een financiële drempel heeft bij het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen op grond van deze regeling. De grondslag van de hiervoor

⁵ [Sociaal minimum | UWV](#).

⁶ Kamerstukken II, 2023/24, 33529, nr. 1227.

vermelde bepalingen is gelegen in artikel 4, eerste lid, onderdeel f, van de Kaderwet overige BZK-subsidies.

Indien aanvragen aan een wachtlijst worden toegevoegd om in aanmerking te komen voor een subsidie op grond van deze regeling in het daaropvolgende jaar, kan ingevolge artikel 4:14 van de Awb de beslistermijn worden verlengd.

Artikel 6. Uitbetaling van de subsidie

In de beschikking staat aan wie de subsidie wordt uitbetaald. Indien de aanvrager een woningeigenaar is of het bestuur van een VvE, wooncoöperatie of woonvereniging, wordt aan hem de subsidie uitbetaald, tenzij de situatie zich voordoet dat aan het Warmtefonds, de gemeente of het branchegerelateerd bedrijf dat de isolatie- en ventilatiemaatregelen uitvoert of heeft uitgevoerd de subsidie moet worden uitbetaald.

Verder wordt de subsidie aan de aanvrager uitbetaald, indien recht bestaat op een aanvullende subsidie van 50% of recht bestaat op de aanvullende subsidie van € 1.000 ter ondersteuning bij de uit te voeren subsidiabele activiteiten, zoals advies- en afwerkkosten.

Artikel 7. Voorwaarden

Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat isolatie- en ventilatiemaatregelen alleen voor subsidie in aanmerking komen als deze worden toegepast in de bestaande thermische schil. Met een bestaande thermische schil wordt bedoeld dat deze zich er al in bevond op het moment van het indienen van een aanvraag voor subsidie op grond van deze regeling. In het vijfde lid staat dat voor subsidie alle bestaande woongedeelten van een gebouw, woonboot of woonwagen met een bouwjaar van vóór 1 juli 2012 in aanmerking komen. Deze bepalingen, gelezen in samenhang met artikel 2, brengt mee dat indien een aanvrager een bedrijf aan huis heeft, dit gedeelte van het gebouw, de woonboot of woonwagen niet voor subsidie in aanmerking komt. Het gedeelte van een gebouw, woonboot of woonwagen binnen de thermische schil die valt onder woonfunctie in de BAG komt echter wel voor subsidie in aanmerking.

De regeling houdt geen rekening met het toekomstig splitsen van een gebouw, woonboot of woonwagen naar meerdere adressen. Dat betekent dat als een adres is ontstaan na 25 april 2023, een gebouw, woonboot of woonwagen niet in aanmerking komt voor subsidie op grond van deze regeling.

Alle sloop-nieuwbouw zijn uitgesloten van subsidie, inhoudende dat dit zowel geldt voor een gebouw als voor een woonboot en woonwagen. Onder sloop-nieuwbouw wordt een gebouw, woonboot of woonwagen verstaan, hetgeen eerst wordt gesloopt en daarna wordt herbouwd.

Indien een aanvrager een woningplan bij de aanvraag voor subsidie moet overleggen, komen alleen de isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 3, eerste lid, voor subsidie op grond van deze regeling in aanmerking die nodig zijn om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie. Dat betekent dat als kosten zijn gemaakt die boven deze standaard vallen, deze voor eigen rekening van de aanvrager zijn. Een voorbeeld hiervan is dat in geval bestaand glas is vervangen door triple glas of extra dikke isolatie, dit weliswaar niet subsidiabel is maar dat de kosten van glasisolatie tot de standaard voor woningisolatie wel voor subsidie in aanmerking komen.

Verder is in dit artikel opgenomen dat eenmaal subsidie wordt uitgekeerd per type isolatie- en ventilatiemaatregel, tenzij het gefaseerd wordt uitgevoerd in verschillende delen van het gebouw. Een voorbeeld hiervan is dat eerst een subsidie is verstrekt voor het plaatsen van glasisolatie op de begane grond en vervolgens een nieuwe aanvraag wordt ingediend, waarna een subsidie wordt verstrekt voor het plaatsen van glasisolatie op de eerste verdieping.

Niet alle isolatie- en ventilatiemaatregelen uit het woningplan hoeven dus in één keer te worden uitgevoerd en aangevraagd. Er wordt alleen subsidie op grond van deze regeling verstrekt voor het deel van de isolatie- en ventilatiemaatregelen dat is of wordt uitgevoerd en waarvoor subsidie is aangevraagd.

Een gebouw, woonboot of woonwagen dat op enig moment in opdracht van de NCG geheel of gedeeltelijk verduurzaamd wordt, is uitgesloten van subsidie op grond van deze regeling. Indien dit traject bij de NCG is afgerond en het gebouw nog niet voldoet aan de standaard voor woningisolatie, kan wel subsidie op grond van deze regeling worden aangevraagd. Dit moet dan worden aangetoond met een woningplan.

Artikel 8. Voorwaarden woningplan

Dit artikel geeft aan wie het woningplan opstelt. Bij de uit te voeren isolatie- en ventilatiemaatregelen om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie moet worden uitgegaan van de laagste investeringskosten volgens de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus.

Het woningplan wordt opgesteld volgens het voorgeschreven format dat beschikbaar wordt gesteld op de website van de uitvoerende organisatie. Het format bevat de volgende gegevens:

1. het type gebouw, het adres en bouwjaar van het te isoleren gebouw;
2. de naam van de energiecoach dan wel EP-maatwerkadviseur met de datum van het advies;
3. een berekening op basis van de NTA 8800. Dit is een bepalingsmethode voor de energieprestatie van gebouwen;
4. een overzicht van de delen van het gebouw die wel, niet, dan wel onvoldoende zijn geïsoleerd;
5. een overzicht van de uit te voeren isolatie- en ventilatiemaatregelen om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie;
6. een overzicht van het aantal m² per isolatiemaatregel, een beschrijving in welk deel van het gebouw dit wordt uitgevoerd en de prijs voor de uitvoering daarvan op basis van de laagste investeringskosten volgens de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus, bedoeld in Bijlage I;
7. bij het uitvoeren van een enkelvoudige isolatie- of ventilatiemaatregel een warmteverliesberekening, uitgedrukt in kWh/m² per jaar, op basis van de huidige staat van het gebouw en gespecificeerd per uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregel, inclusief een berekening van de hoogte van de energierekening bij standaard gebruik; of
8. bij het uitvoeren van meerdere isolatie- en ventilatiemaatregelen, een warmteverliesberekening, uitgedrukt in kWh/m² per jaar, op basis van de huidige staat van het gebouw op het moment van het opstellen van het woningplan, gevalideerd met het huidige energieverbruik. Het woningplan geeft aan wat de standaardwaarde is voor de specifieke woning om aan de standaard voor woningisolatie te voldoen en in welke mate deze standaard voldoet; en
9. een vermelding van het instrument dat is gebruikt om de warmteverliesberekening, bedoeld in onderdelen 7 en 8, te maken. Hierbij geldt als voorwaarde dat het instrument werkt volgens de NTA8800-methode. Met deze berekening wordt inzicht verkregen in de energiekosten die worden bespaard als de verduurzaming plaatsvindt.

Artikel 10. Gegevensuitwisseling

Om het recht op subsidie op grond van deze regeling en de subsidiehoogte te bepalen, is het noodzakelijk dat gegevensuitwisseling tussen het Cultuurfonds, de gemeenten, het Nationaal Restauratiefonds, de NCG, de RVO en het Warmtefonds met de uitvoeringsinstantie plaatsvindt. Op grond van artikel 4, eerste lid, onderdelen b, c en m, van de Kaderwet overige BZK-subsidies kunnen daartoe nadere regels worden gesteld bij ministeriële regeling. Dit artikel voorziet hierin en omvat de limitatieve opsomming van de gegevens die uitgewisseld mogen worden indien dit noodzakelijk is om de regeling uit te voeren. Als onduidelijkheid bestaat voor welke gesubsidieerde activiteiten eerder subsidie is verstrekt, kunnen de facturen van de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen worden uitgewisseld tussen deze instanties. Te denken valt aan de situatie dat eerder subsidie is verstrekt voor glasisolatie, maar onduidelijk is in welk deel van het gebouw (bijvoorbeeld de begane grond of de eerste verdieping) dit heeft plaatsgevonden.

Hoofdstuk 2 Subsidiabele activiteiten waartoe vóór de datum van inwerkingtreding van deze regeling opdracht is verstrekt dan wel die door een doe-het-zelver zijn gestart

Dit hoofdstuk is van toepassing op de gevallen waarbij vóór de datum van inwerkingtreding van deze regeling opdracht is verstrekt tot uitvoering van de subsidiabele activiteiten dan wel die door een doe-het-zelver zijn gestart. Indien een doe-het-zelver met de uitvoering van de subsidiabele activiteiten is gestart vóór de datum van inwerkingtreding van deze regeling en deze vanaf die datum afrondt, dan valt hij dus onder dit hoofdstuk.

Artikel 11. Aanvraag tot subsidievaststelling

Dit artikel geeft de periode aan waarbinnen een aanvraag kan worden ingediend. Een doe-het-zelver dient een aanvraag in, nadat de subsidiabele activiteiten zijn afgerond.

Verder bevat dit artikel een overzicht welke gegevens de aanvraag ten minste moet bevatten. Dit betreft een aanvulling op artikel 11, derde lid, van het Kaderbesluit BZK-subsidies.

Bij de aanvraag overlegt een doe-het-zelver een verklaring van de EP-maatwerkadviser dan wel energiecoach, hetgeen een voorgeschreven formulier omvat dat op de website van de uitvoeringsinstantie staat, waaruit blijkt dat de isolatie- en ventilatiemaatregelen waarvoor subsidie wordt aangevraagd op grond van deze regeling zijn uitgevoerd. Deze verplichting geldt alleen voor een doe-het-zelver, omdat bij deze categorie niet altijd uit de factuur en betaalbewijs van bijvoorbeeld een bouwmarkt blijkt welke isolatie- en ventilatiemaatregel is uitgevoerd of welke materialen zijn gebruikt en met welke grenswaarden.

Een verklaring dat de woningcorporatie voldoet aan de voorwaarde dat zij een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE heeft, houdt in dat zij het betreffende formulier dat op de website van de uitvoeringsinstantie staat invult en bijvoegt bij het indienen van een aanvraag voor subsidie.

Om privacyredenen is de regeling zo ingericht dat de in het vierde en zesde lid van dit artikel opgesomde categorieën van eigenaar-bewoners die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, los van de gezamenlijke subsidieaanvraag door een VvE bij de uitvoeringsinstantie een aanvraag kunnen indienen voor de aanvullende subsidies, bedoeld in artikel 11, derde lid. Voor eigenaar-bewoners in een gemengde VvE, waarbij zowel de situatie van toepassing kan zijn dat zij in het versterkingsgebied vallen als dat zij een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, geldt dat toepassing wordt gegeven aan het derde en vijfde lid van dit artikel, inhoudende dat de aanvullende subsidies, bedoeld in artikel 11, derde lid, tegelijk worden beschikt met de subsidie voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 11, tweede lid.

Een aanvrager toont aan dat hij valt binnen de categorie van een inkomen tot 140% van het sociaal minimum. Dit kan met een inkomensverklaring van de Belastingdienst over het jaar voorafgaande aan de aanvraag of de inkomensgegevens in het lopende jaar van de aanvraag (zoals loonspecificaties of een beschikking van een uitkering (zoals bijvoorbeeld bijstand, werkloosheid, ziekte of arbeidsongeschiktheid)). Als de aanvrager getrouwd is of een geregistreerd partnerschap heeft, overlegt hij ook de inkomensverklaringen of inkomensgegevens van de partner.

Artikel 12. Afwijzingsgronden

Dit artikel vormt een aanvulling op hetgeen is opgenomen in de artikelen 12 en 13 van het Kaderbesluit BZK-subsidies. De grondslag hiervoor is artikel 14 van het Kaderbesluit BZK-subsidies.

Artikel 13. Subsidiehoogte

De maximale subsidiehoogte voor VvE's en verhuurders die meer dan één woning verhuren van € 300.000 inclusief btw per onderneming over drie jaren is op grond van de de-minimisverordening. Hierbij is van belang dat dit maximumbedrag geldt voor alle ontvangen de-minimissteun, dus ook de-minimissteun die is verstrekt op grond van andere subsidies van het Rijk of een decentrale overheid. De de-minimissteun mag ook worden verleend op het moment dat de activiteiten lopende zijn of al zijn afgerond.

Verhuurders krijgen alleen 100% subsidie tot een maximum van € 40.000 inclusief btw per gebouwen inclusief eventuele subsidie op grond van de SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket, indien zij maximaal één gebouw verhuren in het versterkingsgebied. Dat betekent dat verhuurders die maximaal één gebouw verhuren in het aangewezen gebied en verhuurders die meer dan één gebouw verhuren, in aanmerking komen voor 50% subsidie tot een maximum van € 20.000 inclusief btw per gebouw en inclusief eventuele subsidie op grond van de SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket.

Woningeigenaars in het versterkingsgebied, woningeigenaars met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, verhuurders die maximaal één gebouw verhuren in het versterkingsgebied en eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, hebben recht op 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000 inclusief btw per gebouw waarvoor een aanvraag is gedaan op grond van

deze regeling en inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket. Verder wordt de subsidie voor eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE, die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, eigenaar-bewoners in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum en leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum met 50% verhoogd tot een maximale verhoging van € 20.000 inclusief btw per gebouw, woonboot of woonwagen en inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket. In totaal hebben zij dus recht op 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000 inclusief btw per gebouw waarvoor een aanvraag is gedaan op grond van deze regeling en inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket.

De aanvullende subsidie van € 1.000 inclusief btw per gebouw, woonboot of woonwagen voor woningeigenaars in het versterkingsgebied, woningeigenaars met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, wooncoöperaties en woonverenigingen in het versterkingsgebied en leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum is ervoor bedoeld om hen te ondersteunen bij de uitgevoerde subsidiabele activiteiten, zoals advies- en afwerkkosten.

Hoofdstuk 3 Subsidiabele activiteiten waartoe vanaf de datum van inwerkingtreding van deze regeling opdracht is verstrekt dan wel die door een doe-het-zelf zijn gestart

Dit hoofdstuk is van toepassing op de gevallen waarbij vanaf de datum van inwerkingtreding van deze regeling een opdracht is verstrekt tot uitvoering van de subsidiabele activiteiten dan wel die door een doe-het-zelf zijn gestart.

Artikel 15. Aanvraag tot subsidieverlening

Dit artikel geeft een overzicht welke gegevens de aanvraag ten minste moet bevatten. Dit betreft een aanvulling op artikel 11, derde lid, van het Kaderbesluit BZK-subsidies.

Het indienen van een aanvraag gebeurt om uitvoeringstechnische redenen gefaseerd, namelijk op basis van de postcode waartoe het gebouw, woonboot of woonwagen van de aanvrager behoort. De voortgang van de uitvoering en subsidieverlening zal maandelijks door de uitvoeringsinstantie geëvalueerd worden. Indien nodig, wordt de postcodefasering aangepast. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot een versnelde openstelling van postcodes. Van deze fasering mag door de uitvoeringsinstantie worden afgeweken in de versterkingsoperatie tussen mijlpaal 7 'Start Planvorming' en mijlpaal 11 'Bouw Gereed', die in het versterkingsproces zitten en de verduurzaming als koppelkans van de versterking (in natura) willen uitvoeren of ten aanzien van degenen die de versterking in eigen beheer uitvoert.⁷ In dat verband is het aan de NCG om te toetsen of de verduurzaming, volgens de koppelkansen richtlijnen, redelijkerwijs nog mee te nemen is in de versterking.

Een doe-het-zelf hoeft geen aanvraag tot subsidieverlening in te dienen, omdat hij na afronding van de gesubsidieerde activiteiten direct een aanvraag tot subsidievaststelling indient.

Een verklaring dat de woningcorporatie voldoet aan de voorwaarde dat zij een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE heeft, houdt in dat zij het betreffende formulier dat op de website van de uitvoeringsinstantie staat invult en bijvoegt bij het indienen van een aanvraag voor subsidie. Om privacyredenen is de regeling zo ingericht dat de in het vierde en zesde lid van dit artikel opgesomde categorieën van eigenaar-bewoners die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, los van de gezamenlijke subsidieaanvraag door een VvE bij de uitvoeringsinstantie een aanvraag kunnen indienen voor de aanvullende subsidies, bedoeld in

7

artikel 14, derde lid. Voor eigenaar-bewoners in een gemengde VvE, waarbij zowel de situatie van toepassing kan zijn dat zij in het versterkingsgebied vallen als dat zij een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, geldt dat toepassing wordt gegeven aan het derde en vijfde lid van dit artikel, inhoudende dat de aanvullende subsidies, bedoeld in artikel 14, derde lid, tegelijk worden beschikt met de subsidie voor het nemen van de isolatie- en ventilatiemaatregelen, bedoeld in artikel 14, tweede lid.

Een aanvrager toont aan dat hij valt binnen de categorie van een inkomen tot 140% van het sociaal minimum. Dit kan met een inkomensverklaring van de Belastingdienst over het jaar voorafgaande aan de aanvraag of de inkomensgegevens in het lopende jaar van de aanvraag (zoals loonspecificaties of een beschikking van een uitkering (zoals bijvoorbeeld bijstand, werkloosheid, ziekte of arbeidsongeschiktheid)). Als de aanvrager getrouwd is of een geregistreerd partnerschap heeft, overlegt hij ook de inkomensverklaringen of inkomensgegevens van de partner.

Artikel 16. Subsidiehoogte

Verhuurders krijgen alleen 100% subsidie tot een maximum van € 40.000 inclusief btw per gebouw en inclusief eventuele subsidie op grond van de SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket, indien zij maximaal één gebouw verhuren in het versterkingsgebied. Dat betekent dat verhuurders die maximaal één gebouw verhuren in het aangewezen gebied en verhuurders die meer dan één gebouw verhuren, in aanmerking komen voor 50% subsidie tot een maximum van € 20.000 inclusief btw per gebouw en inclusief eventuele subsidie op grond van de SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket.

Woningeigenaars in het versterkingsgebied, woningeigenaars met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, verhuurders die maximaal één gebouw verhuren in het versterkingsgebied en eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, hebben recht op 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000 inclusief btw per gebouw waarvoor een aanvraag is gedaan op grond van deze regeling en inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket. Verder wordt de subsidie voor eigenaar-bewoners in een VvE, niet zijnde in een gemengde VvE, die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, eigenaar-bewoners in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum en leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum met 50% verhoogd tot een maximale verhoging van € 20.000 inclusief btw per gebouw, woonboot of woonwagen en inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket. In totaal hebben zij dus recht op 100% van de kosten voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen tot een maximum van € 40.000 inclusief btw per gebouw, woonboot of woonwagen waarvoor een aanvraag is gedaan op grond van deze regeling en inclusief eventuele subsidie op grond van de ISDE, SVOH dan wel SVVE, met uitzondering van de subsidieverhoging voor realisatie van een zeer energiezuinig pakket.

De aanvullende subsidie van € 1.000 inclusief btw per gebouw, woonboot of woonwagen voor woningeigenaars in het versterkingsgebied, woningeigenaars met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, woningcorporaties met een minderheid van het totaal aantal gebouwen in een gemengde VvE in het versterkingsgebied, eigenaar-bewoners al dan niet in een gemengde VvE die een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum, wooncoöperaties en woonverenigingen in het versterkingsgebied en leden van een wooncoöperatie of woonvereniging die in het aangewezen gebied vallen en een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum is ervoor bedoeld om hen te ondersteunen bij de uitgevoerde subsidiabele activiteiten, zoals **advies- en afwerkkosten**.

Artikel 17. Verplichtingen

Van onvoorziene omstandigheden op grond waarvan het aannemelijk is dat de subsidie-ontvanger de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten **niet binnen** vierentwintig maanden voltooit, is bijvoorbeeld sprake in geval van faillissement van het branchegerelateerd bedrijf, bouw materiaal

dat niet op tijd geleverd wordt en de slechte weersomstandigheden tijdens de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten.

Artikel 18. Aanvraag tot subsidievaststelling

Dit artikel bevat een overzicht welke gegevens de aanvraag ten minste moet bevatten. Dit betreft een aanvulling op artikel 11, derde lid, van het Kaderbesluit BZK-subsidies.

Indien een subsidie-ontvanger niet binnen vierentwintig maanden na de datum van de laatste factuur voor de uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen een aanvraag tot subsidievaststelling indient, kan ingevolge artikel 4:44, vierde lid, van de Awb de subsidie ambtshalve worden vastgesteld.

Artikel 19. Afwijzingsgronden

Dit artikel vormt een aanvulling op hetgeen is opgenomen in de artikelen 12 en 13 van het Kaderbesluit BZK-subsidies. De grondslag hiervoor is artikel 14 van het Kaderbesluit BZK-subsidies.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Dit hoofdstuk is van toepassing op de gehele doelgroep van deze regeling.

Artikelen 21 en 22. Inwerkingtreding en Vervaltermijn

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 maart 2025 en vervalt met ingang van 1 januari 2035, met dien verstande dat deze van toepassing blijft op aanvragen om subsidies die voor deze datum zijn ingediend. De looptijd van deze regeling is dus tien jaren. Dit is een afwijking van artikel 4.10, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016. Het derde lid van dit artikel is een uitzondering op deze hoofdregel, namelijk dat het mogelijk is dat een subsidieregeling niet later dan na tien jaren vervalt. Uit de toelichting moet dan blijken dat het vervallen van de regeling binnen vijf jaren na inwerkingtreding ervan, gelet op de activiteiten waarvoor de subsidie wordt verstrekt, afbreuk doet aan de effectiviteit van die activiteiten. Dit is bij deze regeling het geval. De opgave tot het isoleren van alle gebouwen in Groningen en Noord-Drenthe is namelijk dermate groot en vergt zodanig veel uitvoeringscapaciteit dat besloten is de isolatieaanpak in tien jaar uit te voeren. De regeling sluit daarbij aan. Een kortere looptijd wordt qua uitvoering niet realistisch geacht.

Bijlage I. Isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus

In deze bijlage is de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus opgenomen. Deze catalogus bevat de marktconforme prijzen voor de subsidiabele activiteiten.

Ten aanzien van degenen die gestart zijn met het uitvoeren van de subsidiabele activiteiten vóór de inwerkingtreding van deze regeling en deze afronden nadat de regeling in werking is getreden en dan daartoe een aanvraag voor subsidie indienen, geldt het volgende. De subsidie voor deze uitgevoerde isolatie- en ventilatiemaatregelen mag met maximaal 20% worden verhoogd ten opzichte van de prijzen volgens de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus. Dit gelet op het gegeven dat deze aanvragers niet op voorhand wisten welke prijzen in de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus zouden worden gehanteerd voor de subsidiabele activiteiten en daarmee dus geen rekening konden houden.

Verder is in de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus opgenomen dat indien bij het nemen van isolatie- en ventilatiemaatregelen biobased milieuvriendelijk isolatiemateriaal wordt toegepast, hiervoor een bonus van 20% is inbegrepen in de prijs volgens de isolatie- en ventilatiemaatregelen catalogus. Dit om het gebruik ervan extra te stimuleren.

Bijlage II. Postcodefasering indienen subsidieaanvraag

In deze bijlage is opgenomen vanaf welke datum een aanvrager een aanvraag voor subsidie kan indienen. Dit is afhankelijk van de postcode waartoe het gebouw, woonboot of woonwagen van de aanvrager behoort. Voor meer informatie hierover, wordt verwezen naar artikel 15 van de artikelsgewijze toelichting.

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

M.C.G. Keijzer

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

De directe doelgroep van de maatregel zijn alle woningeigenaren in Groningen en de 3 in Noord-Drenthe (gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo). Zowel eigenaar-bewoners als particuliere verhuurders, VvE's en woningcorporaties (binnen gemengde VvE's)¹.

Betrokkenen zijn het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening (hierna: VRO), het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK), het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: SZW), het ministerie van Klimaat en Groene Groei (hierna: KGG) en de Nationaal Coördinator Groningen, in verband met de versterkingsoperatie, maatregel 28 en de brede kabinetsreactie 'Nij Begun'. Daarnaast wordt de maatregel uitgewerkt samen met alle gemeenten in de regio en de provincie Groningen. Maatschappelijke organisaties zoals het **Groninger gasberaad, Y en Z** zijn op hoofdlijnen betrokken bij de uitwerking van de subsidieregeling.

1. Wat is het probleem?

Aanleiding

Groningen en Noord-Drenthe hebben jarenlang geleden onder de nadelige effecten van de gaswinning, zo is geconcludeerd in de Parlementaire Enquête Aardgaswinning Groningen.

In de kabinetsreactie 'Nij Begun' stelde het kabinet dat het schrijnend is dat in Groningen en Noord-Drenthe momenteel sprake is van de grootste energiearmoede van Nederland. Woningen in dit gebied zijn gemiddeld ouder en groter dan elders in Nederland en verbruiken daardoor meer energie. Ook ligt hier het gemiddelde inkomen van huishoudens lager dan het landelijk gemiddelde en heeft een groot aantal huiseigenaren in afwachting van schadeherstel of versterking investeringen in verduurzaming uitgesteld. Zo werken de gevolgen van de gaswinning ongunstig door in de energierekening van mensen en zijn verschillen ontstaan in de mate van verduurzaming.

Daarom komt het kabinet, als inlossing van de ereschuld, voor de mensen in dit gebied met een extra impuls voor verduurzaming door middel van isolatie. Zo kunnen achterstanden worden ingelopen en kunnen deze mensen gaan profiteren van de voordelen die de transitie naar het fossielvrije tijdperk biedt. Het kabinet wil hiermee recht doen aan de disproportionele last die bewoners hebben gedragen door de winning van aardgas. Deze aanvullende aanpak, specifiek voor de tien gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld in Noord-Drenthe, moet ervoor zorgen dat de energiearmoede wordt verkleind en huizen zoveel als mogelijk worden geïsoleerd naar de **standaard voor woningisolatie**. Daardoor zijn deze huizen qua isolatie straks klaar voor de overstap van aardgas naar een vorm van duurzame warmte.

Maatregel 29 uit de kabinetsreactie betreft een extra impuls voor het isoleren van alle woningen in Groningen en Noord-Drenthe. Hiervoor stelt het kabinet in totaal € 1,65 miljard beschikbaar,

¹ Met woningcorporaties zijn ten aanzien van de overige woningen aparte afspraken gemaakt, welke plaats vinden in een andere regeling/uitwerking.

waarmee een substantiële financiële bijdrage kan worden gedaan voor isolatiemaatregelen in aanvulling op de reeds bestaande nationale subsidie- en financieringsregelingen, en bovenop de middelen die beschikbaar zijn gesteld aan gemeenten voor de Lokale Isolatieaanpak en de aanpak van energiearmoede. Daardoor zal in de gemeenten in provincie Groningen en Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld in Noord-Drenthe ongeveer het dubbele beschikbaar zijn ten opzichte van de landelijke subsidies die voor iedereen in Nederland beschikbaar zijn.

Probleem

In Groningen en Noord-Drenthe zijn bewoners jarenlang geconfronteerd met hoge energiekosten en achterblijvende verduurzaming, grotendeels door de gevolgen van gaswinning en de daaruit voortvloeiende schade en onzekerheid. Woningen in deze regio zijn vaak ouder, groter en slechter geïsoleerd waardoor ze gemiddeld meer energie verbruiken. Dit leidt tot hogere energiekosten terwijl het gemiddelde inkomen lager is dan het landelijk gemiddelde. Daarnaast hebben veel woningeigenaren verduurzaming uitgesteld in afwachting van schadeherstel of versterking. Hierdoor kunnen deze woningeigenaren niet profiteren van lagere energielasten.

2. Wat is het beoogde doel?

Het kabinet geeft een extra impuls aan het isoleren van de overige woningen met matige en slechte energie labels in de provincie Groningen en de genoemde gemeenten in Noord-Drenthe, inclusief woningen die al zijn versterkt. Het doel van de extra bijdrage is om woningeigenaren (zowel koop- als huurwoningen) in staat te stellen om woningen die qua energiezuinigheid nog te wensen overlaten te verbeteren, zodat deze woningen in 2035 zijn geïsoleerd naar de standaard voor woningisolatie en geschikt te maken voor duurzame verwarmingsbronnen zoals warmtenetten en warmtepompen.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Er zijn twee opties om woningeigenaren subsidie te verstrekken voor verduurzaming: door gemeenten of een centrale (Rijks)regeling.

Specifieke uitkering

De optie om alles door gemeenten te laten uitvoeren, zou betekenen dat de 1,5 miljard wordt overgemaakt aan gemeenten via een specifieke uitkering. De 13 gemeenten zullen vervolgens zelf regelingen en uitvoeringsorganisaties voor de subsidies moeten inrichten. Gemeenten in de regio hebben hier momenteel geen capaciteit voor.

Decentralisatie uitkering

De optie om te werken met een centrale regeling betekent dat het Rijk een regeling inricht voor maatregel 29 en een of meerdere uitvoeringsorganisaties een opdracht geeft voor de uitvoering. Woning-eigenaren vragen bij een centrale uitvoeringsorganisatie de subsidie aan.

Opties om gebruik van regelingen te vereenvoudigen

Woning-eigenaren ervaren de grote hoeveelheid aan subsidieregelingen soms als een obstakel. Het kan ingewikkeld en onoverzichtelijk zijn als te veel overheden met meerdere regelingen werken.

Door de ISDE uit te hoeken en dit bedrag toe te voegen aan maatregel 29 wordt het aanvragen eenvoudiger gemaakt. Daarnaast kan er voor gezorgd worden dat de voorwaarden beter op elkaar aansluiten. Tenslotte wordt door het Nationaal Warmtefonds de mogelijkheid tot voorfinanciering aangeboden met een energiebespaarlening. Voor mensen die zelf geen leenruimte hebben is via het Warmtefonds ook een vorm van maatwerkfinanciering mogelijk, met 0% rente en met een maandlast naar draagkracht.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Algemeen

De gevolgen van maatregel 29 richten zich op Groningen en Noord-Drenthe. De regeling is alleen beschikbaar voor deze regio, als inlossing van de ereschuld door de gaswinning in Groningen. Hiermee kunnen alle woningeigenaren in deze regio extra middelen aanvragen om hun woning te verduurzamen, door middel van isolatiemaatregelen. De subsidie draagt bij aan het herstel van Groningen en Noord-Drenthe en is een nieuwe start om de regio weer perspectief te geven. Dit is een opgave van het rijk in samenwerking met regionale overheden, maatschappelijke organisaties, uitvoeringsorganisaties en andere regionale partners. Door de maatregel worden er meer woningen verduurzaamd. Dit draagt ook bij aan de Parijs doelstellingen van 2050. En zorgt voor een reductie van de co2 uitstoot. Dit draagt het bij aan de maatregelen tegen klimaatverandering en opwarming van de aarde. Daarnaast zorgt een beter geïsoleerde huis voor een verlaging van de maandelijkse energielasten en energiearmoede. Het doel van de extra bijdrage is om woningen (zowel koop-als huurwoningen) te isoleren naar de standaard voor woningisolatie. Prioriteit ligt op de meest kwetsbare wijken en huishoudens, omdat daar de energiearmoede vaak het grootst is en mensen zelf minder mogelijkheden om te investeren.

Gevolgen optie specifieke uitkering

Dit betekent dat elke gemeente een regeling moet vormgeven en uitvoeren. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan in voorwaarden en behandeling tussen verschillende gemeenten. Terwijl het de bedoeling is om woningeigenaren in dezelfde situatie gelijk te behandelen en verschillen in de regio te dempen.

Gemeenten hebben aangegeven zelf niet de capaciteit te hebben om deze regeling uit te voeren en willen graag een eenduidig en regionaal loket waar bewoners subsidie aan kunnen vragen. Bovendien leidt dit tot hogere uitvoeringskosten dan wanneer dit centraal wordt uitgevoerd. Bij een centrale regeling en subsidieloket, kunnen de gemeenten hun capaciteit benutten en inzetten op het ontzorgen van doelgroepen die dat nodig hebben.

Gevolgen optie decentrale uitkering

Dit betekent een centrale regeling en uitvoering, door een regionale uitvoeringsorganisatie. Wat weer zorgt voor lagere uitvoeringskosten en gelijke subsidievoorwaarden voor de hele regio. Door een centrale regeling en uitvoering is er voor gemeenten minder maatwerk mogelijk.

Gevolgen van vereenvoudigen regelingen

De subsidieregeling voor maatregel 29 en één aanvraagloket moeten leiden tot een vereenvoudiging van het aanvraagproces. Gevolgen hiervan zijn gelijke spelregels, voorfinanciering en woningeigenaren weten vooraf waar ze aan toe zijn. Hierdoor is het ook voor

kwetsbare groepen zonder eigen middelen makkelijker om mee te gaan in de verduurzaming en is de kans op energiearmoede in een energiezuinig huis kleiner.

5. Wat is de voorkeursoptie?

De voorkeursoptie is een centrale regeling voor maatregel 29, met een regionale uitvoerder. Het Rijk heeft een verantwoordelijkheid vanuit de kabinetsreactie Nij Begun richting de regio, ten aanzien van het isoleren van woningen en het ontzorgen van de woningeigenaren in dat proces.

Op 13 oktober 2023 heeft de Commissie Verschillen het rapport Veilig, schadevrij en verduurzaamd gepubliceerd, over de onaanvaardbare verschillen die zijn ontstaan bij de versterkingsoperatie en de schadeafhandeling in het aardbevingsgebied. De commissie concludeert o.a. dat er door afhandeling van de schade, verschillen in verduurzaming van de woningen zijn ontstaan. Als advies geeft de commissie dat een huis op gelijkwaardige wijze verduurzaamd moet kunnen worden als huizen in de omgeving.

Om verschillen in de regio te dempen en naar een gelijkwaardige subsidieregeling toe te werken, is er door het Rijk en de gemeenten in de regio voor gekozen om gezamenlijk uitwerking te geven aan een centrale regeling, welke voor iedereen geldt. Ook heeft het de voorkeur dat de uitvoering plaatsvindt door een regionale uitvoeringsorganisatie. Op deze manier gaat het aanvragen, de afhandeling en uitkering van de subsidie voor iedereen op dezelfde manier.